

TORSDAG 14 DECEMBER. NR 50/2017

Våga tala om illamåendet som inte syns

Sidan 7

Kolumnister tipsar om julböcker

Sidan 12

Förlåtelse är att sörja och släppa taget

Sidan 8

Ljusbärare

Sista sidan

Präster vigs för kyrkan de tjänar

Biskopsmötet vill förhindra att kyrkans beslut kringgås genom prästvigning utomlands.

Sidan 4

Kyrkintråde splittrar fransmän

Sidan 11

Sundblom Lindberg: Tron på männen släcktes

Sidan 18

Vad sa påven om Fader vår?

Sidan 12

Judar hoppas på solidaritet

Sidan 4

Ny blick över huvudstaden

Sidan 2

LEDARE MAY WIKSTRÖM

De kommer hem igen till jul

UTLANDSFINLÄNDARNA är en grupp som är spridd över hela världen. Siffran varierar beroende på hur man vill räkna dem. Etniska finländare, från första till fjärde generationen, uppgår till 1,6 miljoner. Av dem är nästan lika många som finlandssvenskarna finländska medborgare. Årligen flyttar 10 000 nya finländare utomlands. Den evangelisk-lutherska kyrkan har i dag arbete bland utlandsfinländarna i 37 länder. Församlingarna och grupperna ser väldigt olika ut, både i åldersstruktur och storlek. I vissa av de gamla emigrantländerna, som till exempel Australien, är Finlandskopplingen en rest av sextioalets stora arbetsemigration. I andra länder ser man en ny generation utlandsfinländare. Det handlar om unga, välutbildade, språkkunniga finska medborgare som flyttar antingen ensamma eller med sina familjer för att jobba som experter inom olika branscher. Det här syns till exempel i Kalifornien, där dataföretagen suger till sig arbetskraft. Allt fler unga studerar också numera utomlands, och många av dem åker inte hem igen när de fått sin examen.

SÅ VARFÖR kyrkan? I en värld där resande och internationell rörlighet är allt mer naturlig, behövs den? Folk är språkkunniga och en mångfald av medier, inte minst de sociala, gör att skotten mellan olika kulturer inte längre är så täta som förr. Det borde vara lätt att smälta in i en lokal församling.

Så är det också. Kyrkans utlandsarbete bland finländare räknar i dag även med det här. I arbetet lyfts det också fram hur en uppgift är att visa på hur kyrkan i världen erbjuder hem också i de nya länderna. Ändå är det betydelsefullt att den evangeliska-kyrkan i Finland håller kvar kontakten med dem som har flyttat ut. En stor del av folket i folkkyrkan finns faktiskt utomlands. De möter upp just den här tiden, till julsångsträffar och julkyrka i en miljö långt hemifrån. Många "kommer hem till jul" på det här sättet. Och många av dem värderar, kanske mer än någonsin, till exempel den kristna fostran som kyrkan kan hjälpa dem att ge vidare till sina barn. Rörligheten gäller åt alla håll. Finländarna i världen är en resurs som kan bidra med något i sin kyrka, inte minst när och om de vänder hem igen. Där kan de, tillsammans med nyinflyttade finländare, luckra upp en tillsvidare rätt heterogen bild av kyrkan. Tyvärr har den resursen inte tagits till vara så som den kunde, och det här är också en av utlandsarbetets nya perspektiv.

RETUREN är nämligen inte lätt. Det vittnar många återvändare om. Bland kallduscharna både barn och vuxna möter efter några år utomlands finns allt ifrån misstro, avundsjuka till totalt ointresse. Barn som själva bott i de länder klassen läser om i geografi eller historia låter bli att korrigera ens rena felaktigheter för att inte skilja ur. I själva verket är ointresset kanske det värsta. Det signalerar att erfarenheter man har inte har någon betydelse. Särskilt kyrkan har inte råd att signalera till någon att det kvittade att man kom hem igen.

May Wikström är chefredaktör för Kyrkpressen.

PROFILEN: TEEMU LAAJASALO

”Välsignelse handlar om att försöka förstå den andra.”

Kasta bekymren!

Helsingfors nya biskop ber aftonbön med sina barn, talar oblygt om Jesus i de mest brokiga sammanhang och tror att det är viktigt att tala gott om varandra.

TEXT OCH FOTO: MAY WIKSTRÖM

Teemu Laajasalo stegar in till intervjun på domkapitlet lätt försenad av rusningstrafiken. Bakom sig har han fem veckor som biskop. Utanför fönstret råder regnig december och helsingforsarna stretar vidare i grävdyret. Vardagen efter hundraårsfesten har tagit vid. Också Teemu Laajasalo jobbar med att ta plats i sin uppgift.

– Vem jag är? Jag är en äkta make, trebarnsfar och Helsingfors stifts sjunde biskop.

Hur känns det att säga det sista?

– Det känns bra ... tacksamt och nytt. Men det är kanske också något som det inte lönar sig att fastna alltför mycket på. Jag har varit i kyrkans tjänst i över tjugo år nu, och tänker att jag fortfarande har samma arbetsgivare fastän uppgiften är en annan.

Lyfter fram kallelsen

Den nya vardagen inleddes med att förra biskopen **Irja Askola** överraskande meddelade på ett domkapitelsmöte att hon kommer att gå i pension. Snart fanns också den populära Berghällskyrkoherden och direktören för Helsingfors kyrkliga samfällighet Teemu Laajasalo med bland kandidaterna. Han valdes direkt i första omgången. Självt lyfter han fram kallelsen, det som kyrkan kallar vocatio – i både den inre och den yttre formen.

– Jag vill inte låta from, men känner ändå att det snarare är kyrkan som har valt mig än jag som valde den. Det handlar om den tro utan större åthävor som jag fick i mitt barndomshem,

om en utomordentlig religionsundervisning och den kallelse som väcktes av det.

För Laajasalo, som också är pedagogie doktor, handlar kristen fostran i hemmet om enkla handlingar.

– Det här är något jag hoppas vi kunde förmedla till föräldrar. Redan aftonbönen bär långt.

Ber du själv med dina tre barn?

– Absolut! Varje förälder vet hur underbart men också svårt det är att föstra sina barn. Man känner sig aldrig så liten och misslyckad som i den uppgiften. Föräldrar behöver ge sig själva nåd. Att be aftonbön, läsa julevangeliet, gå i kyrkan någon helg – och naturligtvis först och främst låta döpa sina barn – får redan mycket att hända. Kyrkan är vår överlägset äldsta medfostrare. Årkebiskopens ämbete är Michael Agricolas ämbete. Skolsystemet är genomsyrat av kyrkans historia. Fortfarande deltar 40 procent av barnen under fem år varje vecka i olika kyrkliga klubbar. Jag hoppas att föräldrar också skulle våga dra nytta av det här.

Väckt till tro på enhet

– Hittills är jag glad över möjligheterna att få tala om kyrkan och Jesus på många olika platser. Jag har överraskats av mångfalden och de utmanande olika miljöer där jag har fått tala.

I kyrkomötet satt Teemu Laajasalo med för första gången nu i höst. Också här hittade han något vackert:

– Kanske för att jag blivit så varnad innan. Men jag märkte att talarna, fast-

än de var av väldigt motsatta åsikter, ofta började i stil med "det här är inte något som får splittra kyrkan" och "det är vårt gemensamma ansvar att ta hand om kyrkan". Jag tycker att det har en stor betydelse.

Du tror ganska hårt på enheten?

– Jo! Jag har fått en väckelse i det fallet. Jag ser det som vår enda möjlighet. Inbördeskrig är strategisk galenskap. Det är alltid rätt och fult. När kristna slåss sinsemellan jublar satan. Och det vill jag inte. Jag tror på mångfalden, säger Laajasalo.

Han beklagar i samma veva att intervjun går på finska "för jag är glad att kyrkan har många ansikten och språk". Enligt honom kräver fyra miljoner medlemmar ett tilltal i många olika former.

– I sitt avskedstal ber Jesus om att "de ska vara ett". Ett nytt argument för mig är att en biskop har i uppdrag att värna om enheten. Det hör till jobbet.

Överlag tycker han att det är dåligt ställt med åsiktstoleransen. Laajasalo efterlyser den gamla diskussionsprincip som handlar om att först få motparten att lyfta fram sina bästa argument, försöka förstå dem – och först sedan gå i kritisk debatt.

– Nu råder snarast en slags missförståndskultur och första illvillighetsprincip, där man genast tar till överlägset moraliskt raskäll utan vilja att försöka förstå den som tänker annorlunda. Dessutom finns det också ont prat – antingen för att man mår så illa att man inte förmår annat eller för att det känns som enda sättet att nå ut. Jag tänker att det i allt det här finns ingredienser till något verkligt ont, därför att välsignelse, benedictio, betyder "gott tal". Välsignelse handlar om att försöka förstå den andra.

Laajasalo påpekar att Finland kort efter att ha firat 100 år måste uppmärksamma år 1918 och inbördeskriget.

– Det visar att vi måste vara observanta på de här sakerna. De historis-

KYRKPRESSEN REDAKTIONEN

Ansvarig chefredaktör

May Wikström
tfn 040 153 0313
may.wikstrom@kyrkpressen.fi

Redaktionen i Helsingfors

Sandvikskajen 13
00180 Helsingfors
tfn (09) 612 615 49/
040 831 6545
redaktionen@kyrkpressen.fi

Redaktionen i Österbotten

Norrmalmsgatan 21 A,
68600 Jakobstad

tfn 040 831 3599

Redaktörer e-post:
fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi

Ulrika Hansson

tfn 040 831 6322

Christa Mickelsson

(tjänstledig)

Johan Sandberg

(Österbotten)

tfn 040 831 3599

Nicklas Storbjörk

tfn 040 831 6545

Sofia Torvalds

tfn 040 831 6748

Emelie Wikblad

tfn 040 831 6836

Webbredaktör:

webred@kyrkpressen.fi

Layout: Malin Aho

tfn 040 831 6902

Utgivare: Fontana Media Ab

Bank: Danske Bank

IBAN: FI34 80001301 158540

BIC: DABAFIHH

Paradbild: Markku Pihlaja/

Kyrkans bildbank

Tryck: Botnia Print, Karleby

ADRESSÄNDRING

Kyrkpressen är en gåva till dig från din församling!

I regel uppdateras din adress också i Kyrkpressens adressregister när du gör en flyttanmälan. I annat fall, vänligen kontakta **din församling**. Om du beställer Kyrkpressen privat kontaktar du oss: prenumeration@kyrkpressen.fi.

KYRKPRESSEN ANNONS

Annonsredaktör:

Erika Rönngård

tfn 040 831 6614,

annons@kyrkpressen.fi

Annonspriser:

Färg 2,05 €/spmm

Svart-vit 1,65 €/spmm

+ **Moms 24%**

Radannonser:

4,50 €/rad inkl. moms.

Familjeannonser:

1 €/spmm inkl. moms.

Lämna in din annons på kyrkpressen.fi helt utan extra kostnad.

För familje- och radannonser per telefon, mejl eller post tillkommer 5 euro i serviceavgift.

Annonsdeadline torsdagar klockan 12 veckan före utgivning.

Annonsförsäljning:

fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi

Ludvig Andersson,

tfn 044 050 3020,

Jonny Åstrand,

tfn (06) 347 0608,

eller 0500 924 528,

fax (06) 347 1018

Prenumerationspriser:

Finland & Norden 65 €

Utlandet 84 €

ISSN 0356-1275

TEEMU LAAJASALO tror på kyrkans mångfald.

ka omständigheterna då var naturligtvis andra. Men det fanns ändå en ingrediens av att världarna var åtskilda, att man inte förstod eller ville förstå varandra.

Någon har berättat att du väldigt snabbt nämner Jesus. Också i det här samtalet. Varför?

– Det är något komiskt över en präst eller kyrka som har svårt att tala om Jesus. För kyrkans äkthet och existens borde det vara självklart. Visst har man i historien talat om Jesus så att öron och hjärtan stängts. Men kyrkans uppgift är att tala om Jesus. Den kristnas uppgift är att följa honom och efterlikna honom.

Vad önskar du till jul?

– Det fångas bäst i sången *Vardagssockerna glöm dem alla*. På finska sjunger vi om att ”kasta bekymren”. Det finns en god Gud, som föds till oss på julen. En Gud som ser att människan har vardagsbekymmer och erbjuder en himmelsk bekymmerslöshet. Det här hoppas jag att alla i stiftet, alla helsingforsare – också jag själv – ska få känna.

TEEMU LAAJASALO

43 ÅR.

TEOLOG OCH PEDAGOGIE DOKTOR.

SLAGFÄRDIG TEVEPROFIL OCH IDÉSPRUTA.

UPPMÄRKSAMMAD BLAND ANNAT FÖR KAMPANJEN MED KYRKKLOCKORNA FÖR ALEPPO I FJOL.

VIGDES TILL BISKOP I HELSINGFORS DOMKYRKA DEN 12 NOVEMBER I ÅR.

Ärkebiskopskandidaterna utfrågas

ÄRKEBISKOPSVÄL. Inför ärkebiskopsvalets första omgång ordnar Åbo ärkestift och Kyrkans kommunikation tre valpaneler. Om valet inte avgörs i den första omgången ordnas ytterligare en valpanel före valets andra omgång.

Den första valpanelen ordnades i köpcentret Skanssi i Åbo på lördagen.

Den andra valpanelen hålls i Björneborg i köpcentret Puuvilla tisdagen den 16 januari klockan 18. Den tredje panelen ordnas på Medietorget i Sanomatalo i Helsingfors torsdagen den 1 februari klockan 16.

Inför en eventuell andra omgång i ärkebiskopsvalet ordnas en panel i Åbo domkyrka fredagen den 16

februari klockan 16.

Valets första omgång går av stapeln den 8.2.2018. Om ingen av kandidaterna får minst hälften av de avgivna rösterna hålls en andra valomgång torsdagen den 1 mars mellan de två kandidater som har fått flest röster.

Fem kandidater ställer upp i ärkebiskopsvalet. De som nominerats är mis-

KARI MÄKINEN går i pension den 1 juni 2018. Hans efterträdare väljs på vårvintern. FOTO: CHRISTA MICKELSSON

sionschef, teologie doktor **Ville Auvinen** (f.1966), universitetslärare i organisation och ledning, teologie doktor **Heli Inkinen** (f. 1957), riksdagsledamot, teologie doktor **Ilkka Kantola** (f. 1957), biskop, teologie doktor **Tapio Luoma** (f. 1962) och biskop, docent **Björn Vikström** (f. 1963).

Präst- vigning ska inte kringgås

BISKOPSMÖTET. Det ska inte vara möjligt att åka utomlands enbart för att bli prästvigd och sedan verka som präst i Finland.

TEXT: JOHAN SANDBERG

I sitt utlåtande till biskopsmötet beklagar finska evangeliföreningen Sley att de förfarit oskickligt i samband med prästvigningen av **Martti Haverinen**. Han reste till Kenya för att där bli prästvigd. Han huvudsakliga uppgift är ändå att verka som ansvarig pastor i föreningens kyrka, Lutherkyrkan i Helsingfors.

För att rätta till situationen har Haverinen i november ansökt om prästrättigheter i Finland hos domkapitlet i Helsingfors. Enligt kyrkolagen är det biskopen och domkapitlet i det område den sökande verkar som ska bevilja prästrättigheter till en präst som vigts i ett annat land eller inom ett annat samfund.

Om domkapitlet ger honom rättigheterna är det ett undantagsfall, anser biskopsmötet. För någon prästvigningsturism vill biskoparna inte ha. Att skaffa sig en prästvigning utomlands får inte bli ett sätt att kringgå kyrkans beslut. Det skapar spänningar inom det lutherska samfundet.

Det var också det Lutherska Värdförbundet som uppmärksammade fallet. Förbundets generalsekreterare **Martin Junge** uttryckte på våren sin oro över att förfarandet kan öka spänningen mellan medlemskyrkorna till ärkebiskop **Kari Mäkinen**. De lutherska kyrkorna i både Finland och Kenya tillhör förbundet.

Vigs för det lands kyrka de tjänar

– Det är helt på sin plats att finländare blir prästvigda i andra länder under vissa förutsättningar. De kan tjänstgöra

LEDAREN FÖR Kyrkans missioncentral Risto Jukko, ser inget problem i att präster som vigts utomlands söker prästrättigheter i Finland. Bilden från en missionkonferens i Träskända 2014. FOTO: AARNE ORMIO

som präster i Finland, men bara i enskilda fall med tillstånd av församlingens kyrkoherde, säger biskopsmötets sekreterare **Jyri Komulainen**.

Något tillsvidare tillstånd att tjänstgöra som präst i Finland finns alltså inte för den som saknar prästrättigheter. Det betyder att biskoparna inte kunde bevilja Haverinen specialtillstånd att få sköta mässorna i Lutherkyrkan tills domkapitlet avgjort frågan om hans rättigheter.

Enligt domprosten **Matti Poutiainen**s besked till biskopsmötet har Haverinen inte begärt tillstånd av honom att sköta mässorna i Lutherkyrkan.

Ämbetssynen i den lutherska kyrkan i Kenya avviker från den finländska kyrkan genom att man där endast prästviger män.

Biskopsmötet konstaterar att det uppstår problem med den biskopala tillsynen när biskopen och den prästvigda befinner sig i olika länder.

Sley räknar med att tillsynsfrågan blir löst om Haverinen får prästrättigheter av domkapitlet. Dessutom lovar Sley att i fortsättningen när deras medarbetare prästvigs i ett annat land ska kopplingen till landets kyrka vara starkare än i fallet Haverinen.

– Haverinen prästvigdes som lärare i ett teologiskt seminarium i Kenya. Men den kopplingen till kyrkan i Kenya är alltför tunn, säger **Risto Jukko**, ledare för Kyrkans missionscentral.

Biskoparna tolkar Sleys formulering så att de även i framtiden ämnar prästviga medarbetare utomlands. Och det är inget problem så länge den prästvig-

da verkar i det landet och under tillsyn av områdets biskop, konstaterar biskopsmötet.

Inget problem för kyrkan idag

Risto Jukko kommer inte på ett enda fall där en missionär som prästvigts på missionfältet ansökt om prästrättigheter i Finland efter missionsperiodens slut.

– Vanligtvis fortsätter de tjänstgöra i det land där de prästvigts. De kan ansöka om prästrättigheter hos domkapitlet i det område de verkar när de kommer hem. Men det sker inte ofta.

Därför ser Jukko det inte som något problem för kyrkan idag.

– Blir det ett problem i framtiden får biskopsmötet göra upp direktiv för hur man ska göra. Nu tar man ett fall

JERUSALEMPROTEST ANTISEMITISM

Solidaritets efterlyses

Sveriges ärkebiskop **Antje Jackelén** reagerade kraftigt på att en demonstration i Malmö mot USA:s beslut att erkänna Jerusalem som Israels huvudstad förvandlades till en hatdemonstration mot judar. Efter attacken

mot synagogan i Göteborg säger hon att förväntningarna på Sveriges interreligiösa råd nu är höga.

– Jag hoppas att staten tar vara på det goda som de religiösa samfunderna har att erbjuda, säger hon till tidningen Dagen efter helgens attacker mot judar i Malmö och Göteborg.

I ett brev till de judiska församlingarna skriver hon: ”Jag vill försäkra er om Svenska kyrkans solidaritet i kampen mot antisemitism och våld i religionens namn.”

Hennes förhoppning är att Sveriges interreligiösa råd ska få en allt viktigare roll i det svenska samhället.

SYNAGOGAN I Helsingfors.
FOTO: JOANNA NYLUND

Den judiska församlingen i Helsingfors meddelar att attackerna i Sverige lett till skärpt säkerhet också i Finland, trots att församlingshuset sedan tidigare redan är hårt bevakade.

– Vi behöver mera stöd och starkare uttalanden om att det här inte är acceptabelt! Om någon sparkar

dig på gatan hjälper det inte att du börjar gråta. Det är de andra som måste reagera och det är det vi saknar, säger **Yaron Nadbornik**, ordförande i Helsingfors judiska församling, till Svenska Yle. Han hoppas på tydliga ställningstaganden mot antisemitism från samhällets sida.

**OLE HOLMBERG
VARFÖR! DÄRFÖR?**
Frågan är svaret
Vägen är målet
Det får räcka med det
Självbiografi, 247 s, hft 25 €
"Prästen som vände om" KP
Distribution: Scriptum, Vasa
När- Bok, Närpes

**Våren med OT
Julklappstips!**

Hälsoresor till Pärnu

Sköna och avkopplande dagar Spa Tervis. Bekväma restider.
Resa 21-27.1, 7 dagar.
Pris endast 395 € / person.
Andra avgångar 17-24.3, 24-31.3, 15-21.4.

Weekend i Stockholm

Shopping och kultur i Stockholm. Bussen skjutsar också till Mall of Scandinavia.

* 1-4.3. Show med Bo Kaspers

* 13-15.4. Musikalkomedin Gentlemannen

* 20-22.4. Komedin Macken

Piaf på Åbo Svenska Teater

Musikdramat "PIAF-jag ångrar ingenting" på Åbo Svenska Teater med Emma Klingenberg som Edith Piaf. Resor 24-25.2 och 2-3.3.

Almuñécar

Sköna dagar på Spanska solkusten. Möjlighet att delta i utflykter. Resa 6-21.4.

Barcelona, Andorra och Franska Rivieran

Storstaden Barcelona, furstendömet Andorra och Europas äldsta turistmål – Franska rivieran. Resa 10-17.4.

Gardasjön

Norditaliens vackra turkos juvel. Resa 18-24.4.

Holland

Vårens blomsterprakt i Holland med Amsterdam, Keukenhof och Den Haag. Resa 26-30.4.

I mitten av England

Liverpool, Lake District och Yorkshire. En innehållsrik resa med härliga städer och historiska platser på den engelska landsbygden. Resa 2-9.5.

Skottland

Rundresa i historiens och romantikens land. Resa 9-16.5.

Normandie – Paris

Normandie med invasionskusten, Bretagne, dagstur till Jersey och Paris. Resa 21-27.5.

Chess – hösten 2018

Stormusikalen CHESS på Svenska teatern i Helsingfors hösten 2018. Resor: 6-7.10, 2-3.11, 17-18.11, 30.11-1.12, 5-6.12, 15-16.12.

Dessa och många fler resor på vår hemsida:

www.ot-resor.fi

06-318 4000

Välkommen att fira Helsingfors Diakonissanstalts 150-årsjubileumsmässa

Jubileumsmässa hålls i Berghälls kyrka den **17.12.2017 kl 10**. Predikan biskop Teemu Laajasalo, liturg kaplan Riitta Männistö, organist Olli Pyy-lampi, kantor och körledare Tommi Niskala, Kallion kantaattikuoro. Mässan bandas för radio. Församlingen bedes vara på plats senast kl 9.50.

Kollekten som insamlas vid mässan tillfaller Helsingfors Diakonissanstalts arbete bland ungdomar som blivit eller riskerar att bli marginaliserade.

Vi vill förebygga psykisk ohälsa

Psykosociala förbundet är en ideell och riksomfattande organisation som stöder personer med psykisk ohälsa. Med hjälp av gåvor, donationer och testamenten kan vi arbeta mer förebyggande. Testamentera för ett mer välmående Finland i framtiden. Tack för ditt bidrag!

Mer info: www.fspc.fi eller 050-525 1243

Annonsera i

Med en annons när du hela Svenskfinland.

Spara energi och pengar!

Du når oss på:
044 050 3020,
050 092 4528

Eller via e-post:
annons@kyrkpressen.fi

www.kyrkpressen.fi

ADVENTSINSAMLINGEN

JULENS VIKTIGASTE GÅVA

Att mamma har ett jobb är barnens räddning.

När en mamma får en yrkesutbildning kan hon se till att barnen har något att äta. Och att de kan gå i skola.

Ge julens viktigaste julklapp och donera en yrkesutbildning till en u-landskvinna.

Donera på nätet: kyrkansutlandshjalp.fi

Sänd ordet **GÅVA** till numret **16499** och skänk 20 €.

Insamlingstillstånd POL-2014-11407 giltigt 2015-2019 i Finland.
Insamlingstillstånd ÅLR 2016/6630, giltigt 2017, Åland, beviljat av Ålands Landskapsregering.

”Nu tar man ett fall i gången.”
Risto Jukko

i gången, precis som i det här fallet. Sley är en av kyrkans missionsorganisationer som godkänt grundavtalet med kyrkan och är förbunden av det. Föreningen lovar nu att förbättra interaktionen mellan dess ledning, biskoparna och de andra aktörerna inom kyrkans mission.
– Vi har konstaterat behovet av att fördjupa den ömsesidiga förståelsen. Vi ska göra vårt bästa för att bygga upp tilliten, respekten och öppenheten mellan oss. Vi tror att den stärkta interaktionen kommer att återspeglas på våra beslut.
Biskopsmötet är nöjt med Sleys förklaring.
Det är ännu inte klart när domkapitlet tar ställning till Haverinens ansökan.

JULTOMTEN RELIKER

Daterade ben till 300-talet

Arkeologer fann stöd för att jultomtens föregångare funnits på riktigt, när de daterade benfragment som sägs tillhöra helgonet Sankt Nikolaus.

Nikolaus är en av ortodoxa kyrkans viktigas-

te helgon och tros ha bott i Myra i det som nu är Turkiet. Enligt legend var han en rik man välkänd för sin generositet. På 1500-talet blev berättelsen om honom populär och inspirerade till Santa Claus, jultomten.

Nikolaus ska ha blivit förföljd av kejsar Diocletianus och dött i fängelse.

Största delen av hans relikier finns i dag i en kyrka i Italien, men fragment har förvärvat av kyrkor runt om i världen. Forskarna vid universitetet i Oxford har daterat ett sådan benfragment till 300-talet, vilket stämmer överens med när historiker menar att Nikolaus ska ha dött.

Goda nyheter till jul!

23⁹⁰

Sofia Torvalds

Två kors och en fisk

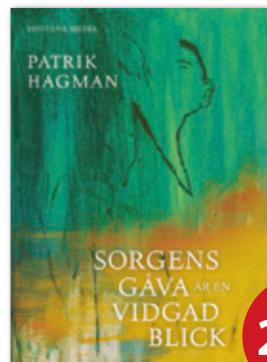
Sofia Torvalds har haft tre Jesusmycken i sitt liv, två kors och en fisk. När hon trätt dem över halsen har hon försökt säga: jag är kristen. Men vad betyder det? Fontana Media, hft.

22⁹⁰

Amanda Audas-Kass

Till den lilla människan intill

Människorna gör vårt liv. De formar oss mer än något annat. I sin nya bok skriver den prisbelönta bloggaren Amanda Audas-Kass om de tåliga relationerna och banden som brast, om litenheten och styrkan – både vuxna människors och nyföddas. Fontana Media, hft.

27⁹⁰

Patrik Hagman

Sorgens gåva är en vidgad blick

Patrik Hagmans son dör i cancer sex år gammal. Bara något år efter dör hans fru i en plötslig hjärnblödning. Från att leva familjeliv blir han helt ensam. I *Sorgens gåva är en vidgad blick* skriver Patrik Hagman om vad som händer i en människa när sorgen så påtagligt och återkommande kliver in i livet. Fontana Media, inb.

31⁹⁰

Björn Vikström

Kärlekens mångfald

Sexualitetens, parförhållandets och äktenskapets teologi

Vilka utmaningar innebär den nya äktenskapslagen? *Kärlekens mångfald* behandlar brännande och aktuella frågor engagerat och insiktsfullt. Björn Vikström visar på möjliga alternativ och lösningsmodeller för en fortsatt diskussion kring en äktenskapsteologi för vår tid. Fontana Media, hft.

12⁹⁰

Monica Vikström-Jokela,
illustrationer Lena Frölander-Ulf

Hjältar som du

I *Hjältar som du* får du bekanta dig med David som möter en jätte, Rut som inte vill flytta, Jona som säger nej, Maria som vill veta. Hemligheten som gör just dem till hjältar är att de hittar sina superkrafter när de behövs som mest och gör det som är rätt, fastän de är rädda. Och de behöver inte vara hjältar ensamma. Alla superkrafter kommer från Gud. Den tionde hjältens superkrafter känner bara du själv, för också du är en hjälte! Fontana Media, hft.

9⁸⁰14⁰⁰

Dagens Lösen 2018

Börja morgonen med ord som lyser upp din dag! Dagens Lösen är världens mest spridda andaktsbok. Här finns bibelord och en kort dikt eller reflektion för årets alla dagar. Fontana Media, hft.

Årskalendern Ecclesia 2018

Behändig fickkalender som innehåller kyrkoårets alla högtider och bibeltexter. Fontana Media, ringpärm

Julstjärnan

I skolornas jultidning finns juleberättelser, pyssel och recept. Läs om året i ett häststall och om hur det är att ha motocross eller segling som hobby. Eller res runt i ett 100-årigt Finland! Julstjärnan är skolornas jultidning. Fontana Media 6,00

Julfönstret

Julevangeliet i lego-version, en hälsning från en annorlunda jul i Thailand, pyssel, recept och berättelser. Vi firar både Luther-jubileet och Finlands 100-årsdag! För barn från cirka fem till åtta år. Fontana Media 5,50

19⁹⁰

Hundra bilder av nåd

– Årsbok för Borgå stift 2017

Vad innebär nåd för oss, och hur glimtar den till i vår vardag? I årsboken ingår stiftskronika med händelser från året som gått samt kontaktppgifter till församlingar och organisationer. Fontana Media, hft.

KOMMER SNART!

f Fontana Media

www.fontanamedia.fi • tfn (09) 612 615 30 • info@fontanamedia.fi • Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors

PÅ TVÄREN MAY WIKSTRÖM

Vi ses igen i kyrkan, granne!

Min julkyrka är samtidigt både Helsingfors äldsta och nyaste. Östersundom kyrka

ser ut som ett vänligt dockhus, med sina två, mjukt rundade ögon ovanför den låga dörren

och en lustig spetshatt på toppen. Träkyrkan från år 1754 var sibbobornas fram till år 2009, när den överläts till Helsingfors. Det skedde inte helt utan smärta över traditioner som brast. Men lika lugnt står kyrkan kvar på den mark där den en gång byggdes. Snart kom-

mer den att fyllas till bristningsgränsen, när vi med många andra trängs i en av de två julbönerna. Och traditionerna har inte försvunnit. Kyrkan är fortfarande en fast punkt i räckan av år som läggs till år. Det blir allt tydligare för mig varje jul.

Så tänker jag, när jag ser

de bekanta ansiktena hos grannar, skolmammor och -pappor och vänner. Vi nickar och ler vänligt mot varandra. Och jag märker att jag kommer lika mycket för återseendet som för något annat. Åren har gett oss gråa hår (som vi döljer), plusglasögon (som vi

förlägger) och tårar i ögonen när vi sjunger Giv mig ej glans. Vi ses inte längre på klassmöten och julfester. Barnen sätter inte längre knappar i kollekten och bara den yngsta tycker att det är pinsamt med stämor i Härlig är jorden. Men i julkyrkan ses vi – och byg-

ger de osynliga banden som binder generationer samman i det sköra sammanhang som heter tro, men som många inte vågar kalla så. Där i bänken kommer och försvinner tidevarv. Slakten följer slaktens gång. Vi hänger med. I blyg, men ärlig pilgrimssång.

PSYKISK OHÄLSA I FINLAND

- Över en miljon finländare drabbas varje år av någon form av psykisk ohälsa.
- En tiondel av befolkningen anlitar årligen mentalvårdstjänster.
- Nästan 50 procent av alla sjukpensioneringar är relaterade till psykisk ohälsa, och det är en av de allra vanligaste orsakerna till att unga får sjukpension.
- Psykisk ohälsa kostar samhället 5 miljarder euro varje år.

PSYKISKT ILLAMÄNDE kostar, både de som drabbas, deras nära och samhället. Organisationer och frivilliga erbjuder stödformer som sjukvården inte kan ge.

En plats där någon förstår

PSYKISK OHÄLSA. Det berör fler än du kanske tror. Föreningen Sympati sprider kunskap, öppnar sina dörrar och delar erfarenheter för att främja mental hälsa.

TEXT OCH FOTO: EMELIE WIKBLAD

Du är ute och julhandlar i trängseln, går i snöslasket på en julbelyst gata. Av människorna du möter där i stormarknaden, köpcentret, på gatan kommer varannan – statistiskt sett – att drabbas av psykisk ohälsa någon gång i sitt liv. Depression är vanligast, men det kan också handla om ångest, fobier eller beroenden.

Varför talar vi så lite om psykisk ohälsa trots att det är så vanligt?

– Jag tror att människor inte vet om det. Kanske man känner att det är ett besvärligt samtalsämne och att man inte vill sära någon genom att ta upp det, säger **Anne Ahlgren**, verksamhetsledare för Psykosociala föreningen Sympati.

Ett brutet ben är lätt att bemöta med empati, men psykisk sjukdom är svårare att förstå och hantera. Men det är bra att reagera om någon i ens närhet visar tecken på att må dåligt – kanske tappar intresse för sådant den tidigare tyckt om.

– Vare sig det är i vänskretsen eller hemma, våga fråga: Hur mår du riktigt? Och ge dig tid att lyssna, säger Ahlgren.

Hennes råd till den som ställer frågan är att vara beredd att lyssna och på förhand ta reda på information om vart man kan vända sig med psykiska problem. Det är värdefullt även ifall personen inte just nu vill medge att något är fel. Ett viktigt budskap är att det finns tröst och hopp.

”Våga fråga: Hur mår du riktigt? Och ge dig tid att lyssna.”
Anne Ahlgren

Kamratstöd och kaffe

Den som trycker på summern och tar hissen eller trapporna till fjärde våningen på Eriksgatan 8 i Helsingfors hittar en dörr med färggrann skylt. Innanför dörren finns ”vardagsrummet”, med soffor runt ett dukat kaffebord. I lokalen finns också kök, bibliotek, ett mötesrum för allt från diskussioner till pyssel, och ett tv-rum. Tv-soffan fyller en dubbel uppgift: För en del besökare kan det vara en stor ansträngning bara att ta sig hit.

Psykosociala föreningen Sympati hör till Psykosociala förbundet, som har medlemsföreningar på olika håll i landet. Ungdomsföreningen Acceptans ordnar också verksamhet här på Eriksgatan. Sympatis historia är densamma som för många andra motsvarande föreningar: På 1980-talet stängdes många psykiatriska sjukhus och vårdplatserna blev färre.

– Plötsligt var det många som inte hade en plats att gå till, berättar Anne Ahlgren.

Föreningen erbjuder inte vård, utan olika former av självhjälp. Syftet är att motverka stigmatisering och främja mental hälsa. Grundpelaren i verksamheten stavas kamratstöd.

– Den som lider av psykisk ohälsa blir lätt isolerad. Man har kanske inte ork att upprätthålla sina sociala nätverk. Man kan uppleva att folk ser ner på en, man får skuld- och skamkänslor. Därför är det viktigt att kunna komma och utbyta erfarenheter med människor som haft liknande upplevelser, säger Ahlgren.

Människor som har eller någon gång haft psykisk ohälsa får komma hit och tala om sina upplevelser – eller om något helt annat. Anhöriga är också välkomna. När en person brottas med psykisk ohälsa är det något som starkt kan be-

ANNE AHLGREN i Sympatis vardagsrum.

röra hela familjen.

– Vi vill vara en plats med mycket låg tröskel.

Verksamheten omfattar öppet hus, grupper med olika teman och aktiviteter som motion och allsång, samt kurser och föreläsningar som ger stöd för att förbättra den egna hälsan.

Festerna är viktiga

Högtider och ledigheter kan vara speciellt tunga för den som är ensam, mår dåligt eller har det svårt ekonomiskt. Därför ordnar föreningen, även när det står jullov i kalendern, något program varje vecka. Verksamheten håller också igång hela sommaren.

Festerna utgör en viktig del. Umgången, god mat och underhållande program kan betyda mycket för den som inte har ett stort socialt nätverk – eller tidigt bli-

vit utanför arbetslivet och har knappa tillgångar.

Ikväll, den 14 december, firar Sympati sin julfest, som är den mest välbesökta festen under året. Besök av Finlands nykrönte Lucia och julgubben hör till och det bjuds på julmat och allsång.

I huvudstadsregionen är Sympati den enda helt svenskspråkiga föreningen i sitt slag. Idag har föreningen ungefär 260 medlemmar och får hela tiden nya.

Nya vänner, ny kunskap, en trygg plats där man kan vara sig själv, är saker som Anne Ahlgren fått höra att medlemmarna värderar högt.

– Vi försöker hela tiden utvecklas så att så många som möjligt ska uppleva att de har en orsak att komma.

Ahlgren är den enda anställda. Mycket görs av medlemmar som frivilligt ställer upp som värdar under öppet hus, leder den praktiska verksamheten eller sitter med i styrelsen. När hon frågar de frivilliga vad som får dem att orka är svaret: ”Man får när man ger”.

Att engagera nya volontärer är inte lätt i dag, konstaterar Ahlgren. För att motivera dem som troget ställer upp ordnas utbildningar och evenemang.

Sympati är en obunden förening, men samarbetar med många andra svenskspråkiga organisationer i Helsingfors genom nätverket Frivilligt på svenska, från Folkhälsan och Luckan Integration till Finska Missionsällskapet och Kyrkans samtalstjänst. Tillsammans har de till exempel ordnat utbildning för dem som leder volontärverksamhet.

– Vi har större muskler tillsammans. Vi kan dela på arbetsbörda och kostnader och dela information med varandra, säger Ahlgren.

FÖRLÅTELSE. Förlåtelse är som att mata sin skuld-känsla till den andra med sked. Det tar länge och båda måste orka stå kvar. Ibland kräver förlåtelsen att relationer avslutas. Var i processen står du?

Jag lämnar ifrån mig, jag sörjer

TEXT: SOFIA TORVALDS

ILLUSTRATION: MALIN AHO

SÖNDAG KVÄLL. Det regnar hela vägen till Agricolakyrkan i Helsingfors. På motorvägen tänker jag: att försöka förlåta är som en motorväg en regnig söndagkväll. Någonstans finns ett avtag som leder rätt, men det går inte att få syn på. Och oförlåtelsens motorväg bara fortsätter.

JAG ÄR på väg till kyrkan för att lyssna till skamforskare **Paavo Kettunen**, som ska predika om förlåtelse i den finska Tomas-mässan. Orsaken till att jag vill höra honom tala är att det finns saker jag har svårt att förlåta. Jag och alla andra jag känner – alla bär vi på minnen av kränkningar och fiendliga gränsöverträdelser som vi har svårt att lägga bakom oss.

Men vi som är kristna känner oss extra dåliga över det här. Hur många gånger ska vi förlåta? Inte sju gånger utan sjuttiosju gånger, säger Bibeln. Och inte bara Bibeln, utan Jesus själv.

Det känns som väldigt mycket. Motorvägen är lång.

JAG HAR ägnat några veckor åt att samla berättelser om saker som är svåra att förlåta. En del har talat om sina föräldrar. Andra har talat om sin partner. Någon har nämnt sin chef eller kollega. En har berättat om en bekant som begick ett övergrepp mot hen då hen var barn.

Alla känner de att de blivit berövade något, frångagna något som de trodde de hade rätt till. De har tvingats ge upp drömmen om det lyckliga parförhållandet, den lyckliga barndomen och den harmoniska arbetsplatsen.

De vill ha kompensation! Men den som gjort fel vill kanske inte ge någon kompensation. Den som gjort fel tycker kanske inte ens att hen gjort något fel.

Och så förväntas de vara förlåtande. Det är ursvärt.

FÖRLÅTELSE HANDLAR alltid om en relation, predikar Kettunen. Innan du ber om ursäkt måste du ha en sådan relation till dig själv att du kan medge att du

”Den som är osårbar har inget att be om förlåtelse om och inget att förlåta. Då har man valt att redigera världen och lämna förlåtelsens sfär.”

gjort något fel. Du får inte söka skydd, du får inte försvara dig. Att be om ursäkt och att förlåta kan skapa relationen på nytt och göra den hel.

– När det fungerar är det så lätt! säger han.

Jag kan känna en kollektiv suck i publiken. Hur gör man när det inte är lätt?

– Förlåtelsen är en process, säger Kettunen. Den kräver tid och möda. Den kräver att både den som ber om ursäkt och den som ska förlåta arbetar med sitt eget känsloliv.

Han talar om känslan av skuld som en stor, kall klump inuti. Man måste stå ansikte mot ansikte. Ingendera får fly. Den som ber om förlåtelse matar sin skuldklump till den andra med sked. Båda måste orka stå kvar.

– Så kan det gå, långsamt. Sked för sked.

Och hur vet man att det blivit rätt? – Båda känner sig starka och hoppfulla.

När det blir dags för nattvard får jag en extra stor portion nattvardsvin. Det känns som att jag behöver den.

JAG LÄSER Clarissa Pinkola Estés, en jungiansk psykoanalytiker som skrivit den kulturförklarade boken *Kvinnor som slår följe med vargarna*, i vilken hon med hjälp av sagor och myter vill upp-rätta kvinnor och hjälpa dem att återhämta sig från svåra upplevelser. Hon slår fast att förlåtelsen har fyra faser. 1. Lämna därhän – låta vila. 2. Överse

– avstå från bestraffning. 3. Glömma – skjuta bort ur minnet. 4. Förlåta – avskrika skulden.

Pinkola Estés lista verkar handla om en process där en dialog med den som gjort en illa av någon anledning inte är möjlig. Man kommer aldrig att få höra ett ”förlåt”, ändå måste man förlåta. För sin egen skull.

Jag funderar: är jag på punkt ett eller är jag redan på tvåan? Eller har jag inte ens kommit igång?

TVÅ DAGAR senare fortsätter min resa. Jag ska träffa **Ann-Sofi Storbacka**, präst och familjeterapeut. Det regnar en stor del av vägen till Pojo, där hon har sin mottagning, men det regnar inte konstant.

Jag ska vara en god människa, jag ska bearbeta det här och gå vidare. Jo, nu gör jag det! Jag förlåter!

En ljusning?

– Förlåtelse handlar ju egentligen om att ta tag i något som skadat en relation, säger Ann-Sofi Storbacka.

Det blir tydligt för henne när hon tar emot par som kämpar med sitt förhållande. En del av problemen handlar om något som finns hos den ena personen, en del om något som finns hos den andra.

– Och sedan finns det sådant som har att göra med mellanrummet, det som finns mellan två människor. Förlåtelse och försoning handlar om att det finns en vilja att fortsätta relationen trots det som har hänt.

Att man glömmet att det handlar om en relation kan vara en svaghet i bikt eller själavård.

– Om man enbart ser på det som har hänt från den ena partens synvinkel finns det en risk att man sopar saker under mattan eller legitimerar fortgående kränkningar.

ORDET FÖRLÅTELSE betyder egentligen att lämna ifrån sig, överge, släppa efter.

– Det svåraste att släppa taget om är goda och vackra drömmar, eller goda och vackra önskningar.

Om vi bara kunde lösa det här, för vi älskar ju ändå varandra!

Om du bara kunde sluta dricka, då skulle det bli bra.

Om jag ändå kunde förändra dig.

– Därför behöver vi gränser som skyddar oss. Hur hanterar jag det här? Hur mycket låter jag den här personen som betar sig gränslöst skada mig?

INGEN FÖRLÅTELSE utan nåd och sanning.

– Och vad är då sanning? Det är möjligheten att få tala om det som hänt, att den andra kan kännas vid det som hänt, att man får berätta om det som hänt ur sin egen synvinkel. I den bästa av världar klarar den som skadat en annan av att lyssna och bära sitt ansvar. Men alltid är det inte möjligt.

Om två människor ska reparera sin relation och förlåta varandra måste båda kännas vid sin sårbarhet och sitt ansvar.

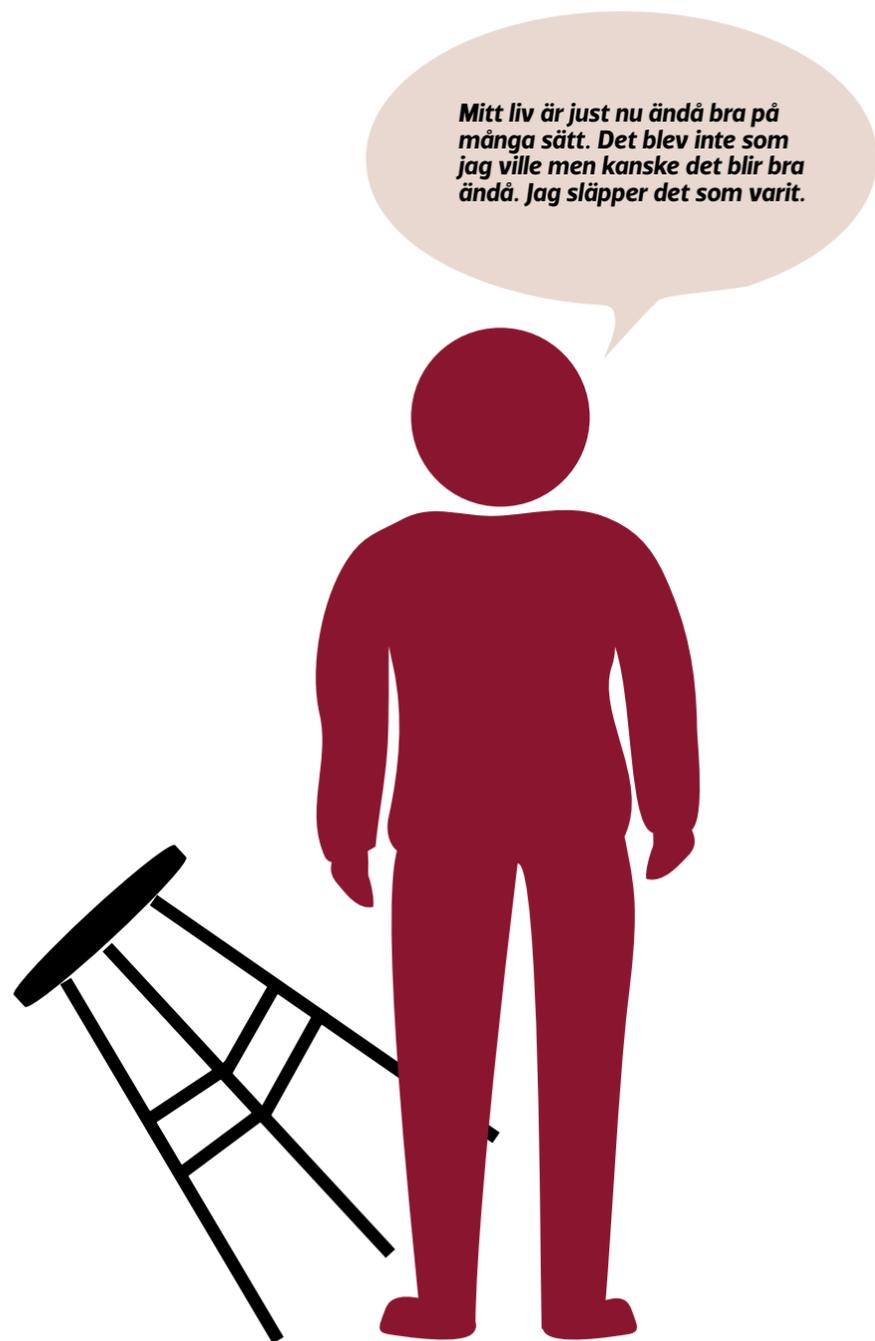
– Den som är osårbar har inget att be om förlåtelse om och inget att förlåta. Då har man valt att redigera världen och lämna förlåtelsens sfär. Då ser man på världen som man själv vill att den ska vara. Men förlåtelse har att göra med världen som den är, inte som vi vill att den ska vara. Det här är svårt.

Det blir extra besvärligt om den ena parten står i en maktposition i relation till den andra.

– Den som har en maktposition kan redigera världen och säga: Jag handlar rätt. Jag har rätt att göra eller säga som jag gör och säger. Den personen ser inte hur handlingarna påverkar andra.

DET SVÅRA med att förlåta är att man också måste sörja, säger Ann-Sofi Storbacka. FOTO: SOFIA TORVALDS

– Gör man så skär man bort relationerna.

ANN-SOFI STORBACKA påpekar att det som utmärker par som har det bra tillsammans är att de har en förmåga till mikroreparationer.

– De noterar brott på relationen, de noterar när det finns nånting konstigt mellan dem. Det innebär inte att gräva ner sig i ältande, utan att vara uppmärksam. Vad handlar det om när den andra kommer hem och är kort i tonen och ser stressad ut? Då frågar man: Hur är det? Man gör det för att man bryr sig, man gör det för relationen. Om man bara sväljer och sväljer och sväljer, så tillslut ... De som kommer hit, till det här rummet, kommer ofta med långa listor på det som gått fel.

Inte bara sju gånger ska man förlåta, säger Jesus, utan sjuttiosju gånger.

– Kanske det där som står i Bibeln egentligen handlar om mikroreparationer? undrar Ann-Sofi Storbacka.

– Ibland, när vi försöker översätta ordet förlåtelse så att det sitter i våra egna liv, handlar det kanske om mikroreparation. Och andra gånger är det en process inom en enskild människa, en process som ger mer rum för sinnesfrid och perspektiv och en sanning som gör en fri.

Vad kan jag göra ensam? Vad är möjligt att göra tillsammans? Om det är

mindre möjligt än jag önskar mig, vad behöver jag göra då?

– De svåraste situationerna i parterapi är när en part inte är kapabel att se någon annan synvinkel än sin egen. När den personen inte är beredd att förändras, utan enbart kräver förändring hos den andra. Då behöver den andra parten fundera: klarar jag av att fortsätta så här? Klarar jag av att leva så här? Och ibland är svaret; nej tyvärr, det går inte.

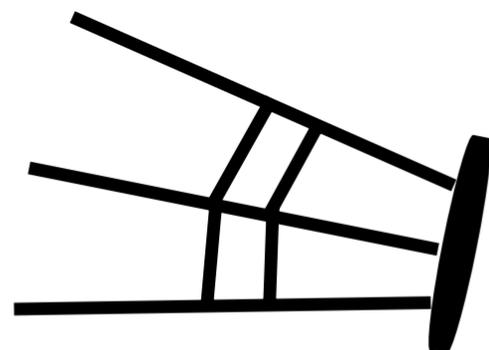
Ibland kan förlåtelseprocessen bli en uppbrotsprocess, en process som leder till att en relation avslutas.

VIBEHÖVER fler berättelser om förlåtelse än den om den förlorade sonen, säger Ann-Sofi Storbacka. Hur skulle den berättelsen se ut om den förlorade sonen bara upprepade sitt beteende? Om han aldrig kom till besinning?

– Talar vi om förlåtelse utan gräns, då talar vi inte om människor som förlåter, säger hon.

Då talar vi om Gud.

JAG ÅKER hem igen. Det har slutat regna. Jag vet fortfarande inte var i förlåtelseprocessen jag befinner mig, men jag känner att det kommer att vara möjligt att sörja och sedan bli fri.

Fridfull jul och ett välsignat Nytt År!

Begravningsbyråer
NYMAN & Co Ab
www.hautausnyman.fi

VÖRÅ
KOMMUN VÖYRIN
KUNTA
www.vora.fi / 06-382 1111

**Stenhuggeri
Levander**
tel. 09-387 6284

**Sven-Erik Syréns
Förlag**

tfn: 050-301 6598

KONTAKTOR Oy
AB
Tel. 06-317 7900

Nagu Apotek
Nauvon Apteekki
(02)465 1414
Korpo Apotek
Korppoon Apteekki
(02)463 1366

**ORAVAIS
TEATER**
www.oravaisteater.fi

Malax Kommun
www.malax.fi

BEGRAVNINGSTJÄNST
Kalmari
www.hautauspalvelukalmari.fi

Kyrönmaan Näkö Oy

Tervajoki
Tel. (06) 478 5440,

**Korsnäs Blomster
och Begravningsjänst**

tel 06-364 1410

**Oy Östman
Trading Ab**

www.siajaatelo.fi

Hautausoimisto Mattsson

Karleby
tfn. 040-500 9380

**Jeppo Kraft
Andelslag**

Tel. 06-788 8700, fax 06-788 8749

Werthmanns Begravningsbyråer
Ab Werthmann Oy
www.werthmanns.com

Barman Anders FMA
Tfn 040-728 7339
Snappertuna

Begravningsbyrå Hautausoimisto
INGMAN
Fullständig begravningservice
tfn. 322 2999

**ENEBERGS
BEGRAVNINGSBYRÅ**
Tel. 018-19028
www.enebergs.ax

**Pörtom
Hembygdsförening**
Tel. 050-541 6092

**Malax Blomstercenter-
Begravningsbyrå AB**

mbb@pp.malax.fi
www.malaxbegravningsbyra.fi

Ab J. Tidstrand Oy

www.tidstrand.fi

**Begravningsbyrå Grönroos
Sibbo**
tfn. 09-239 2688

Br Bäcklund
Tel. 06-364 3140, Korsnäs
brbacklund@gmail.com

LOCUS

www.locus.fi

Fiskaffär Snickers Ab
Tel. 050-527 2306

 VAASAN RAKENNUSKORJAUS
VASA BYGGNADSREPARATION
(06)320 9100
www.vaasanrakennuskorjaus.fi

**Kimito Begravningsbyrå Ab
Kemion Hautausoimisto Oy**
Tfn: 02-423655

BOX BED & BREAKFAST
Handelsmans Cafe
www.handelsmanscafe.fi

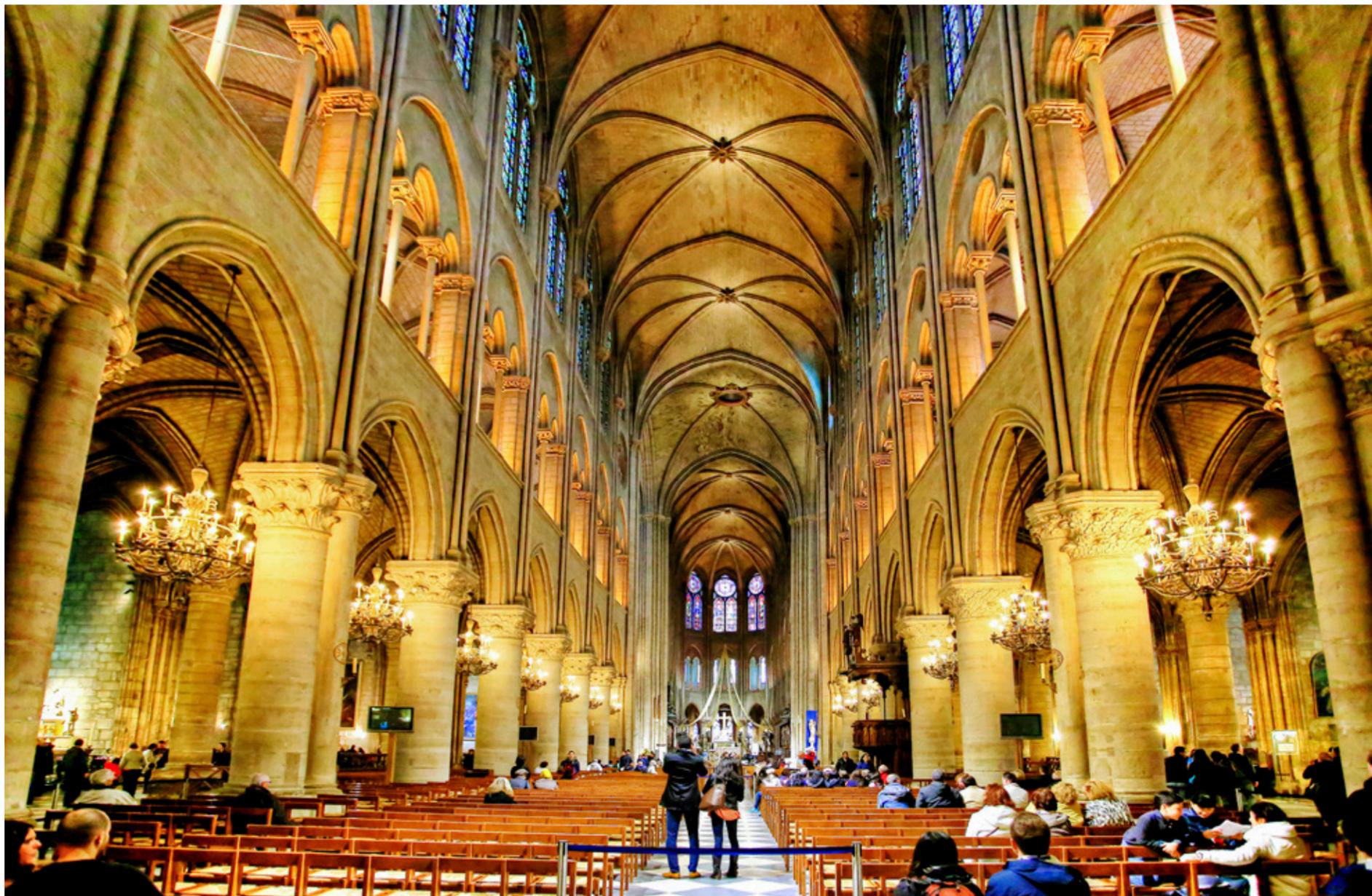
**CJ-Center Kb
Jonny's
Försäljningstjänst**
www.cjcenter.fi

God Jul och Gott Nytt År
Ett stort Tack till samarbetspartners
och resenärer för det gångna året!

Touring Partner

Peter Söderqvist
touring.partner@kolumbus.fi

TRETTON MILJONER människor besöker årligen Notre-Dame.

Snart kan det kosta att besöka Notre-Dame

INTRÄDE. Snart kan en inträdesavgift införas till en av världens mest besökta katedraler, Notre-Dame i Paris. Men tanken på en inträdesavgift splittrar Parisborna.

TEXT OCH FOTO: JOHAN TOLLGERDT

Hela tretton miljoner människor besöker årligen Notre-Dame de Paris.

– Det är många människor som besöker katedralen varje dag, vilket gör att slitaget är hårt, säger besökaren **Allison de la Fouchardière** som bor i den franska huvudstaden.

Om det skulle införas en inträdesavgift skulle Allison de la Fouchardière överväga om hon går dit i fortsättningen.

– Blir det för dyrt så stannar jag nog utanför, säger hon.

Stéphane Bern arbetar på uppdrag av regeringen för att bevara historiska byggnader i Frankrike. Han föreslog i mitten av november att en besöksavgift kunde införas. Hur hög den skulle kunna bli är ännu inte bestämt.

– Det fattas pengar i statskassan för underhåll och reparationer. Någon-

stans måste vi hitta pengar för att fylla hålet. Notre-Dame behöver ständigt rustas upp, säger Stéphane Bern som är journalist och som bland allmänheten är väldigt uppskattad.

Bern hävdar att Frankrike är ett av få länder som inte har inträdesavgift till sevärda katedraler.

– Vill man exempelvis besöka Westminster Abbey så kostar det 20 pund, medan våra vackra franska katedraler är gratis att besöka, säger han.

Ägs av staten

Henrik Lindell är svensk journalist vid den religiösa tidningen La Vie i Paris.

Han besökte Japan nyligen.

– När jag med familjen besökte flera buddistiska tempel betalade folk utan att klaga. Att inte betala inträde för att besöka de vackra franska katedralerna är lite lyxigt, menar han.

Byggnaden Notre-Dame ägs liksom 87 andra katedraler av staten, som därmed har ansvaret för upprustning och reparationer.

Katedralen i Rouen är en av de mest besökta i Frankrike.

– Jag är troende och kommer ofta hit för att be, säger besökaren **Morgane Sanz**.

Stéphane Bern har meddelat att om förslaget klubbas igenom av regeringen

nästa år ska troende dock kunna besöka själva mässan utan att behöva betala.

– Även om katedralen i Rouen inför inträdesavgift för turister under dagen men fortfarande låter det vara gratis att besöka mässan, skulle det bli svårare för mig att utöva min tro, säger **Morgane Sanz**.

– I en tid där man ideligen störs av mobiltelefoner bör kyrkan vara en meditativ plats som alltid är gratis, anser hon.

Präster protesterar

Flera katolska biskopar och präster har protesterat offentligt mot den eventuella inträdesavgiften.

– En kyrka är inte ett museum och därför bör inträdet vara gratis, påpekar **Patrick Chauvet** som är ansvarig för Notre-Dame.

Besökarna måste dock redan nu be-

tala för att gå upp i katedralens torn.

– Men inne i själva kyrkolokalen bör man inte skilja på vem som är troende eller inte. Alla ska känna sig välkomna i Guds hus, har biskoparna sagt.

Henrik Lindell har konverterat till katolicismen och han förstår kritiken.

– Det är sant att målet när Notre-Dames gotiska byggnad uppfördes bland annat var att människor skulle upptäcka Guds storhet, säger han.

Philippe de Cuverville, ekonom vid Paris kyrkoförvaltning berättar att man startat fonder i Frankrike och utomlands.

– Genom en fond i USA "Friends of Notre-Dame de Paris" kommer vi att få in mycket pengar. Det är på det sättet man bör lösa det ekonomiska problemet, säger han.

Kulturminister **Françoise Nyssen** meddelade förra veckan att ett jättelotto ska organiseras till förmån för landets historiska byggnader.

– Det kommer att hjälpa till en viss del med finansieringen, även om det inte kommer att kunna täcka alla kostnader för att sköta om våra vackra byggnader, säger Nyssen.

Idén med inträdesavgift till Notre-Dame föreslogs redan 2014. Men under den förra regeringen gick förslaget inte igenom.

HENRIK LINDELL anser att man kan betala inträde.

”En kyrka är inte ett museum och därför bör inträdet vara gratis.”

Patrick Chauvet

Läsning som rör upp guld

BÖCKER. Kyrkpressens kolumnister tipsar om de bästa böckerna. De här kan du ge i julklapp till dem du älskar – och om du varit snäll kan du ge en åt dig själv.

REDAKTÖR: SOFIA TORVALDS

Vilken bok vill du tipsa om?

Lauren F. Winners *Frånvarande närvaro*. Om en andlig kris mitt i livet. (Libris 2017)

Varför?

Den här boken har varit en av mina stora andliga läsoplevelser i år. Den är en mycket personlig, bar och ärlig berättelse om skilsmässa och om hur det är när det kristna livet kraschar på flera plan, och hur man bygger upp det igen. Dessutom är den så välskriven att den lyser som en fyrbåk i massan av andlig litteratur.

Citera en mening!

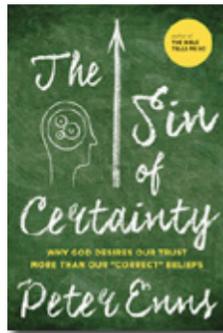
”Jag förklarar att det inte är min mans ande jag vill fördriva utan min egen, en ande som var kärlekslös och oätkomlig. Huset känns tungt, som ett genomdränkt tygstycke, som en alldeles för tung skål.”

För vem lämpar den sig bäst?

För alla oss som söker Gud och som tidvis känner, med Lauren F. Winners ord, att ”det andliga livet bleknat, som tyg”. Den här boken är en så intressant berättelse om tro att den också kan läsas av folk som intresserar sig för folk som tror, som ett sociologiskt projekt. Den lämpar sig också för alla som behöver påminnas om att tro inte är prestation utan relation.

Vilken bok vill du tipsa om?

Peter Enns *The Sin of Certainty: Why God Desires Our Trust More Than Our "Correct" Beliefs* (engelska).

Varför?

Författaren beskriver, baserat på egna oförskönda upplevelser, hur vi ofta fokuserar mera på vad vi tror än på vem vi sätter vår tillit till.

Citera en mening!

”Och det är det här jag menar med ’säkerhetens synd’. Det är en synd eftersom ett sådant tankemönster förminskar Gud genom att hålla Skaparen fången i det vi har förmåga att förstå – vilket är exakt samma problem som israeliterna hade när de frestades att göra avbilder av Gud i sten, metall eller trä.”

För vem lämpar den sig bäst?

För alla troende – för dem av oss för vilket allt är glasklart, för dem av oss som tvivlar på det mest grundläggande.

Vilken bok vill du tipsa om?

Anders Larssons novellsamling *Hjärtat är en indian*. (S&S 2013)

Varför?

Anders Larssons berättelser är så alltigenom mänskliga, både när han ser på det som sker genom ett barns och genom vuxnare ögon. Det är rörande och berörande, uppmuntrande och smärtsamt. Jag känner igen mig i ensamheten som gestaltas och blir glad.

Citera en mening!

Att läsa Anders noveller är som att plocka stenar på en strand: Man hittar hela tiden en ny formulering som man får lust att visa för de andra. Efter den här mening på sidan tio fanns det ingen återvändo för mig. Den har humor, allvar, barnets perspektiv och tidsfärg:

”En gång när mamma och han var alldeles ensamma hemma och pappa var på slakthuset och Göran Johansson var lös och mördade sig genom Smålands mörka skogar och stormen kom och eken knackade på finrumsfönstret var de tvungna att gömma sig i källartrappen, en sådan trappa som en avlägsen släkting i Amerika brutit nacken i när han skulle rädda sitt barn undan jordbävningen.”

För vem lämpar den sig bäst?

Novellerna passar alla som är villiga att låta berättaren röra upp både guldkorn och sump i läsarens egen minnesbrunn. Och kanske de är ännu mer välgörande för dem som inte vill minnas?

Vilken bok vill du tipsa om?

Ninna och stormskolan av **Matilda Ruta**. (Natur & Kultur 2017)

Varför?

Det finns många pedagogiska barnböcker i stil med ”Kalle går till tandläkaren” och ”Stina börjar dagis” som steg för steg förbereder barn på förändringar eller obekanta situationer. I bilderboken ”Ninna och stormskolan” handlar det inte så mycket om pulpeter, läxor och skolrelationer utan fokus ligger på kompisrelationerna och på hur det känns att börja ettan. Om hur pirrigt det är i början, om hur det känns att få nya vänner, men också om ensamhet och om att känna sig liten fast man borde vara stor. Boken bygger på intervjuer med barn som just börjat skolan och språket känns kanske därför rätt ofraserat men på ett bra sätt. Det är inte alltid lätt att tala om känslor men författaren Matilda Ruta ger både skolbarn och klassföräldrar en bra text att utgå ifrån.

Citera en mening!

”Ibland är man ponny och ibland är man myra, ibland är man en tiger eller ensam på toa.”

För vem lämpar den sig bäst?

Boken lämpar sig allra bäst för den som börjat ettan eller förskolan i höst.

SOFIA TORVALDS är kulturansvarig redaktör på Kyrkpressen. FOTO: CHRISTA MICKELSSON

PATRICK WINGREN är en samhällspolitiskt aktiv musiker från Jakobstad. FOTO: PRIVAT

MONICA VIKSTRÖM-JOKELA är redaktör, författare och regissör. FOTO: SOFIA TORVALDS

NINA ÖSTERHOLM jobbar med information i kyrkan i Helsingfors. FOTO: CHRISTA MICKELSSON

Vad menade påven egentligen?

FADER VÅR. Påvens uttalanden om bönen *Fader vår* har väckt uppståndelse i medier över hela världen. I en intervju för italienska Tv2000 diskuterade påven **Franciskus** *Fader vår*-bönen tillsammans med en fängelsepräst. Diskussionen berörde särskilt stället ”inled oss icke i frestelse”, på engelska ”and lead us not into temptation” och

på italienska ”non ci indurre in tentazione”.

– Det är inte en bra översättning, sa påven.

– Jag är den som faller, det är inte Gud som skuffar frestelserna på oss för att se oss falla.

I sammanhanget nämnde påven Franciskus att den franska översättningen av *Fader vår* nyligen korrigerats så att betydelsen nu-

på jorden så som i himlen.
¹¹Ge oss i dag vårt bröd för dagen som kommer.
¹²Och förlåt oss våra skulder, liksom vi har förlåtit dem som står i skuld till oss.
¹³Och utsätt oss inte för prövning, utan rädda oss från det onda.
¹⁴Ty om ni förlåter människorna deras överträdelser skall er himmelske fader

I DEN svenska översättningen i Bibel 2000 heter det numera ”utsätt oss inte för prövning”.

mera är snarast ”låt oss inte bli utsatta för frestelse”.

Påvens uttalande har tolkats som att han vill ändra på den traditionella bönen, och den anglikanska teologen **Ian Paul** säger till tidningen Guardian att en sådan ändring skulle göra ”traditionalister nervösa”.

– Det grekiska ordet är ”peirasmos” vilket både betyder att fresta och att prö-

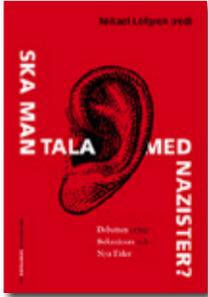
vas, så på sätt och vis har påven en poäng. Men han går också in i en teologisk debatt om ondskans natur, säger Paul till Guardian.

Katolska kyrkan i Finland skriver däremot i en nyhet på sin hemsida att ryktena är överdrivna och att påven inte krävt några förändringar i *Fader vår*-bönen, enbart diskuterat ordalydelsen.

korn och sump

Vilken bok vill du tipsa om?

Jag vill tipsa om *Ska man tala med nazister?* Debatten kring Bokmässan och *Nya Tider*, av **Mikael Löfgren** (red). (Glänta 2017)

Varför?

Boken samlar debattinlägg kring kontroversen när *Nya Tider*, en nyhetstidning med tydliga kopplingar till nazistiska organisationer, fick ställa ut på Göteborgs bokmäs- sa 2016 och 2017. Läsaren erbjuds en inblick i hur olika människor resonerar i frågor som berör yttrandefrihet, rasism och den offentliga legitimeringen av våldsamma organisationer. Boken utgör därmed stimulerande läsning för alla som intresserat sig för extremhögerns nya synlighet i det offentliga rummet.

Citera en mening!

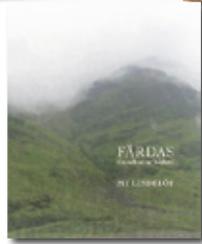
”För nazisten är yttrandefriheten en kofot med vilken hen kan bryta sig in i rum, fysiska såväl som mediala, som annars förblev oåtkomliga.”

Vilken bok vill du tipsa om?

Carina Karlssons vidunderliga roman *Algot*, om båtsmannen Algot och hans olycksbröder som begick ett brutalt rånmord i Ålands skärgård på 1700-talet. Bygger på verkliga händelser, isande aktuell om vad utanförskap och utsatthet gör med människor. Trots svält, ky- la och elände är det också en vack- er och hoppfull bok. Språket är poe- tiskt hisnande.

Michel Ekmans *Självbiografiskt lexikon*, för att det är underbart att läsa om andras liv och inse att vi kanske inte är så olika varandra trots allt. Psykologiskt insiktsfullt, ärligt och ett makalöst språk.

My Lindelöfs diktsamling *Färdas (in och ut ur bilden)* för att det är just det vi får göra: färdas in och ut ur bilden med henne. Älskar hen- nes diktvärld, vad hennes språk gör med mig.

FREDRIK PORTIN är präst som försö- ker bli teolog.
FOTO: MALIN AHO

KATARINA GÄDDNÄS är författare, projektledare och teologistuderan- de. FOTO: CHRISTA MICKELSSON

THOMAS ROSENBERG är sociolog, skriftställare och samtidsanalyti- ker. FOTO: CHRISTA MICKELSSON

Ärlig skildring av vardagen

BOOK

Till den lilla människan intill

Författare: Amanda Audas-Kass
Förlag: Fontana Media 2017

frågor som berör närhet och av- stånd, maktba- lans i en relation, tillhörighet och självkänsla, sys- kongemenskap och skilsmäs- sor. Ibland grep-

Det här är en utseendemäs- sigt rätt liten och oansenlig bok. Nästan så att man ris- kerar att missa den om man inte från tidigare är bekant med **Amanda Audas-Kass** texter.

Hennes första bok *Till alla goda människor och vanliga dödliga* utkom 2016. Många personliga och varsamt pe- netrerande texter har därtill under en lång tid funnits att läsa på hennes prisbelönta blogg. I egenskap av präst- fru, trebarnsmamma och modersmåls lärare har hon ett brett spektrum av erfa- renheter att tillgå som hon öppet delar med sig. Den nya boken följer i stor ut- sträckning samma språkliga ton och stil och tangerar äm- nesområden som främst hit- tas i den egna familjen och närmiljön.

De korta texterna i betrak- telseform för ingen direkt in- bördes dialog med varan- dra, de påminner om krö- nikor och kunde lika väl lä- sas solitärt. De berör allt från moderskapets vända till olika relationstrådar i tillvaron. Det kan handla om upplevelser som hänger ihop med miss- fall, att få ett tredje barn och ett äktenskap där olikhe- ter mellan makarna är en del av vardagen. Det är en tillva- ro som också annars kan va- ra arbetsam, i synnerhet när de vuxna i familjen samtidigt har egna yrkesbefattning- ar som kräver människonära relationer och tid.

Författaren låter läsaren komma in under den pole- rade ytan och funderar kring

pas ämnen av mer övergri- pande samhällelig betydel- se som flyktingfrågor, soci- ala mediars inverkan på våra liv och nödvändigheten med att sätta gränser.

Det händer att tonfallet kan te sig en aning likriktat och texterna en aning form- styrda om man läser många i snabb följd och dessutom har följt bloggen. Då kan en längtan efter lite mera tugg- motstånd och fördjupning infinna sig. Men samtidigt finns här något odefinierbart som tränger sig ogenom och pockar på uppmärksam- het. Texterna har en målerisk ton där de enkla och var- dagsnära bilderna liksom et- sar sig fast. Vissa av texter- na går det helt enkelt inte att värja sig emot. Troligen beror det på att de är skrivna uti- från en ärlighet som inte går att nagelfaras och personli- ga upplevelser som inte kan förminskas.

Det som Amanda Audas- Kass synliggör är inget som ligger långt borta för någon och med beundransvärd fri- kostighet delar hon med sig av intima upplevelser som blir ännu mer intima i ett fin- landssvenskt sammanhang där ”alla känner alla”.

Tron löper som en sta- bil livlina genom boken, med betoningen på genom. Här läggs inte tron som ett skyd- dande tilläggsfilter utan- på, den har tvärtom en egen bärkraft också när den en- bart anas mellan raderna. När den uttalas sker det med en rakryggad frimodighet som attraherar.

■ CAMILLA LINDBERG

AMANDA AUDAS-KASS andra bok har en ärlig och personlig ton, skriver KP:s recensent. FOTO: EMELIE WIKBLAD

Läsa lite och långsamt

BOOK

Att gunga gungbräda med Gud

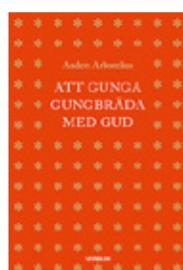
Författare: Anders Arborelius
Förlag: Verbum 2017

Anders Arborelius är biskop i Stockholms stift och blev i juni 2017 den första svenska

kardinalen någonsin.

Den lilla boken *Att gunga gungbräda med Gud* är en samling citat ur predikning- ar och artiklar som Arbore- lius skrivit under en längre tid. Boken är mycket luftigt ombruten och ganska tunn, så mängden är inte stor.

Eftersom citaten, som sagt, inte är väldigt många förväntar sig läsaren na- turligtvis att de som gall-

rats fram är extra fina. Men eftersom Arborelius inte är en stilist av **Martin Lönn- bo**-typ läser jag med en li- ten känsla av besvikelse.

När texterna är som sämst känns de självklara eller verkar erbjuda alltför lätta slutsatser.

Ändå stannar jag med jämna mellanrum upp in- för ett påstående och kän- ner inom mig att det är sant och berör mig. Till exem- pel: ”Genom att bli män- niska har Gud gjort det än- nu mer besvärligt för oss: i varje människa väntar han på vår kärlek.” Eller: ”I var- je människas hjärta sker en dragkamp: är jag en pilgrim

eller en turist?”

Just för att texterna är så korta – ofta bara två- tre rader – inbjuder de till en mycket långsam och re- flekterande läsning. Det kan till exempel betyda att man funderar länge på en bild. För mig blev Arborelius tan- ke om att vi ständigt gungar gungbräda med Gud en så- dan bild. ”Det kristna livet är som att sitta på en gung- bräda med Gud. Han stiger ner och vi åker upp. Vi sti- ger ner och Gud upp. Det

viktigaste av allt är att vi blir kvar hos Gud på gungbrä- dan.”

Men vad betyder det? På vilka olika sätt, i vilka situa- tioner, åker vi upp och Gud ner, och tvärtom?

Arborelius förklarar inte. Han presenterar en bild, ett påstående, som läsaren se- dan får bearbeta som hon vill. Det är ett långsamt och, ibland, irriterande arbete, men jag tror att det kan va- ra nyttigt.

■ SOFIA TORVALDS

Mixa & Matcha

FRÅGESPORT. Mixa och matcha dina kunskaper i Kyrkpressens frågesport. Vår tävlande den här veckan är Patrick Degerman. Konstruerad av Jesper von Herten.

MEDTÄVLARE: PATRICK DEGERMAN

Namn: Patrick Degerman.
Ålder: 49.
Yrke och/eller titel: Upptäcktsresande.
Hemort: Helsingfors.
Favoritmat och -dryck: Bröd och saft.
Lyssnar helst på: A cappella.
Rekommendera en bok! *Quest for Adventure* av Chris Bonington.
Skulle vilja resa till: Baffin Island.
Tråkigaste sysslan i hemmet: Att köpa mat varendaste en attans dag! Eller nej, jag ändrar svaret till "Vad ska man äta i dag?"

Min åsikt om frågesporter: Jag gillar frågesporter men har svårt att komma ihåg alla namn. Favoritfrågor är geografi och biologi.
Höjdpunkt från det gångna året: Stående uppe på Mount Suomi på Antarktis. At ena hållet ser man horisonten och 4,2 kilometer tjock is ända till Sydpolen och åt andra hållet hundratals bergstoppar.
Slogan eller motto: Det finns aldrig en bättre tid att ta ett steg mot sin dröm, så gör det genast!

Frågesportsresultat: 15/25

PRESIDENTER & LAND

a) Michael D. Higgins	1) Chile
b) Reuven Rivlin	2) Israel
c) Michele Bachelet	3) Irland
d) Hage Geingob	4) Namibia
e) Rodrigo Duterte	5) Filippinerna

Resultat: 2/5

LIVSMEDELSKEDJOR & LAND

a) Aldi	1) Norge
b) Carrefour	2) Holland
c) Spar	3) Tyskland
d) Tesco	4) Frankrike
e) Kiwi	5) Storbritannien

Resultat: 2/5

PATRIOTISKA STYCKEN & TID DÅ DE KOMPONERATS

a) Veteraanin iltahuuto	1) 1700-talet
b) Jägarmarschen	2) 1840-talet
c) Björneborgarnas marsch	3) 1890-talet
d) Finlandia	4) 1910-talet
e) Vårt land	5) 1980-talet

Resultat: 1/5

FAZERS SÖTSAKER & DOMINERANDE FÄRGER PÅ EMBALLAGET

a) Jim	1) Gul-brun
b) Suffeli	2) Mörkbrun-ljusbrun
c) Pätkis	3) Rosa-brun
d) Da Capo	4) Brun-vit
e) Fazerina	5) Röd-vit

Resultat: 5/5

NYUTGIVNA SVENSKSPRÅKIGA BÖCKER & FÖRFATTARE

a) Så här upphör världen	1) Sanna Mander
b) Själarnas ö	2) Adrian Perera
c) Den svavelgula himlen	3) Kjell Westö
d) White Monkey	4) Philip Teir
e) Nyckelknipan	5) Johanna Holmström

Resultat: 5/5

SVAREN:
Presidenter & Land: a-3, b-2, c-1, d-4, e-5
Livsmedelskedjor & Land: a-3, b-4, c-2, d-5, e-1
Patriotiska stycken & Tid då de komponerats: a-5, b-4, c-1, d-3, e-2
Fazers sötsaker & Dominerande färger: a-5, b-3, c-4, d-1, e-2
Nyutgivna svenskspråkiga böcker & Författare: a-4, b-5, c-3, d-2, e-1

Bästa förtroendevalda i församlingarna, God Jul och Gott Nytt År 2018!

Tack för fint samarbete under året, dags att pricka in följande evenemang i kalendern...

FÖRTROENDEFORUM
21.4.2018 i Jakobstad, församlingscentret

Aktuella föredrag och samtal, tid att diskutera med andra förtroendevalda, vi blickar tillbaka på mandatperioden som gått och tar sikte på församlingsvalet

FÖRTROENDEFORUM
5.5.2018 i Helsingfors, på båten till Tallinn

Aktuella föredrag och samtal, tid att diskutera med andra förtroendevalda, besök till den evangelisk-lutherska kyrkan i Estland.

UNGA AKTIVISTER
22.4.2018 i Helsingfors, på båten till Tallinn

Vill du påverka din församling och kyrkan, funderar du på att ställa upp i församlingsvalet - kom med på en inspirationsdag!

Mera information kommer under våren.

Anmälningar och frågor till verksamhetsledare Kalle Sällström, kalle.sallstrom@forsamlingsforbundet.fi, 050-3562475.

Caritas-gruppen för Svenska Frimurare Ordens loger i Helsingfors anordnar i samarbete med artister verkande vid Musikinstitutet Kungsvägen i Esbo

en välgörenhetskonsert "Ja kom kära Jul"

onsdagen den 20.12.2017 kl. 19.30
i Olaus Petri Kyrka, Minervagatan 6, Helsingfors

Kom och slappna av en stund och lyssna på vacker julmusik! Genom att köpa programbladet bidrar du till att julglädjen kan spridas också till dem, som behöver hjälp. Konserten varar ca. en timme.

Medverkande: Tanja Kauppinen-Savijoki, sopran
Petri Lindroos, bas
Rabbe Österholm, baryton
Ville Urponen, orgel och piano

Programblad å 15 euro vid ingången före konserten från 18.30. Intäkterna av programbladsförsäljningen går oavkortade till den remissfria krisjouren för unga vid Helsingfors Mission.

HELSINGFORS
BERGHÅLL 010 76 66500
FORUM 010 76 66620
MALM 010 76 66630
ÖSTRA CENTRUM 010 76 66590
TÖLÖ 010 76 66530
ESBO
ALBERGA 010 76 66610
ESBOVIKEN 010 76 66640
HAGALUND 010 76 66570

VANDA
DICKURSBY 010 76 66560
MYRBACKA 010 76 66600
HYVINGE 010 76 66580
KERVO 010 76 66550

Samtalspris 0,0835 €/samtal + 0,1209 €/min

HOK-ELANTO HOK-ELANTOS
BEGRAVNINGSTJÄNST

hok-elannonhautauspalvelu.fi hok-elannonlakipalvelu.fi

Ge en Annorlunda Gåva® i julklapp!

KUH Kyrkans Utlandshjälp
annorlundagava.fi
tfn. 020 787 1201

UR EVANGELIET

”Han sade: Jag är en röst som ropar i öknen: Gör vägen rak för Herren, som profeten Jesaja har sagt.”

Läs mera i Joh. 1:19–27.

OM HELGEN

Ett tecken

Johannes döparen är dagens bibliska huvudperson. Hans uppmaning till ånger och bättring gäller också oss. Johannes visar också på Guds Lamm som bär all världens synd. Vi får bekänna vår synd och lita på att frälsningen getts oss i Jesus Kristus.

Johannes framträdande var ett tecken på att profetierna var på väg att uppfyllas: Frälsaren skulle snart komma.

RUNT KNUTEN

”Ta med egna nallen så får den vara med i krubban.”

Barnens julkyrka i Hammarland sö kl 15.

Vinterresa till Almuñécar via Portugal 18–25.1.2018
under ett par dagar ser vi Algarve, Cadiz och Gibraltar innan vi stannar fem nätter i Almuñécar
Pris: 950 €, i priset ingår flyg, logi i 4-stjärnigt hotell i dubbelrum, riklig frukost och middagsbuffé. Mera info och anmälningar senast 22.12: verksamhetsledare Kalle Sällström, kontakt@forsamlingsforbundet.fi, 050-3562 475. Teknisk arrangör: Göran Sundqvist Travelpartner

FÖRSAMLINGSFÖRBUNDET f.f.

INSIDAN

Ansvärlig redaktör:
Erika Rönngård,
040 831 6614,
annons@kyrkpressen.fi

Annonsera i Kyrkpressen!
Ludvig Andersson 044 050 3020, ludvig.andersson@kyrkpressen.fi
Jonny Åstrand 050 092 4528, cjcenter@malax.fi
Kyrkliga annonser: 040 831 6614, annons@kyrkpressen.fi

BETRAKTELSEN STIG-ERIK ENKVIST

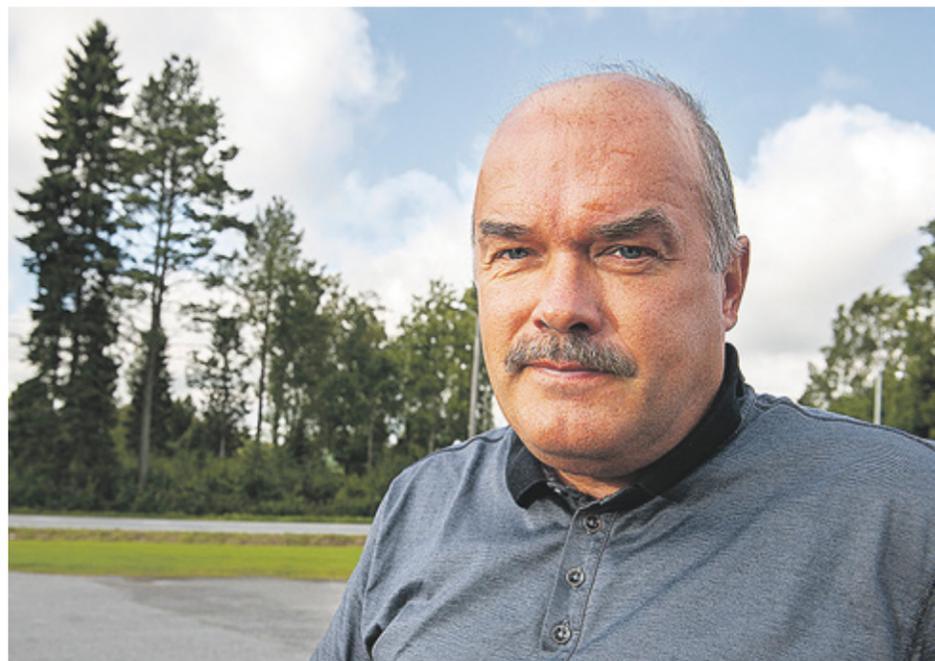

FOTO: JOHAN SANDBERG

Johannes – Jesu Kristi vägröjare

TREDJE ADVENT har samma huvudperson som midsommardagen. På midsommardagen firar vi i den kristna kyrkan hans födelsefest, men på tredje advent så möter vi honom som Jesu Kristi förberedare eller vägröjare. I evangeliet kommer budbärare från Jerusalem och frågar vem han är, de uttrycker sitt missnöje med att han döper ifall han inte är Messias eller en profet. Han svarar följdriktigt att han är Messias budbärare och hans uppgift är att bereda vägen för Messias. Han hänvisar också till Jesajas bok och säger att han är ”den ropande rösten i öknen”.

DÄR VI kristna förbereder oss för julen så bereder vi oss för att igen möta Herren Jesus, världens frälsare, nyfödd i krubban. För att vi ska bereda oss på rätt sätt för

denna högtid så behöver vi också lyssna till Johannes predikan: ”Gör er fria från era synder”. Då Johannes har predikat sitt budskap så träder han tillbaka och då stiger Herren Jesus Kristus fram, denna lilla pojke som föddes för att befria oss från våra synder. Hans mor fick höra av ängeln att han skulle befria människorna från deras synder. Vad tänkte Maria då hon hörde ängelns ord? Hon trodde dem och vi behöver också tro dem. Han är världens frälsare och genom honom äger vi frälsning, i hans namn och blod äger vi syndernas förlåtelse. Då Johannes budskap fått väcka oss och Jesu Kristi försoningsblod har fått tvätta oss rena, då är vi beredda att ta emot Jesusbarnet som föddes på julfattningen i Betlehem.

STIG-ERIK ENKVIST

Stig-Erik Enkvist är predikant och jobbar som verksamhetsledare för inre mission och media inom Laestadianernas Fridsföreningars Förbund r.f.

Denna adventstid går tankarna till alla de barn som ska möta julen i hem där pappa och mamma inte är nyktra.

#bönetwitter

”Herre bered oss att möta vår Frälsare, den nyfödde pojken, låt honom födas också i våra hjärtan.”

Följ Kyrkpressens bönetwitter på sökkortet #bönetwitter
Veckans tweet är skriven av Stig-Erik Enkvist.

HELGENS TEXTER

FÖRSTA LÄSNINGEN
5 Mos. 18:15–19

ANDRA LÄSNINGEN
Rom. 16:25–27

EVANGELIUM
Joh. 1:19–27 eller Joh. 3:26–30

Tredje söndagen i advent.
Temat är ”Bered väg för konungen”.

PSALMFÖRSLAG

6: 1–4, 302, 837, 6: 5–8 (N).
Psalmerna är valda av Dag-Ulrik Almqvist.

KLARSPRÅK

Korinth är namnet på både en antik och en modern grekisk stad. Den är känd i vårt språkbruk genom Korinthierbrevet som Paulus skrev till den kristna församlingen i Korinth. Staden har också fått namn till den russin-släktning som pryder pepparkakorna i **Allice Tegnér**s visa *Vi komma, vi komma från pepparkakeland*. Korinterna är bär från en variant av vinrankan som lär ha sitt ursprung i just Korinth.

Källor: Wikipedia och sprakkonsulterna.se/julkalender-2017

KALENDERN 15–21.12

ÅBOLANDS PROSTERI

VÄSTÅBOLAND Pargas församlingsdistrikt:
Sö 17.12 kl. 10: Högmässa i Pargas kyrka, Heikkilä, Lehtonen.
– **kl. 18:** De vackraste julsångerna i Pargas kyrka, Heikkilä, Lehtonen.
On 20.12 kl. 18: Veckomässa med de vackraste julsångerna i Pargas kyrka, Heikkilä, Lehtonen.
Nagu kapellförsamling:
Lö 16.12 kl. 17: Kauneimmat joululaulut i Nagu kyrka, Granström, Heikkilä.
Sö 17.12 kl. 17: De vackraste julsångerna i Nagu kyrka, Granström, Heikkilä.
Korpo kapellförsamling:
Sö 17.12 kl. 18.45: Luciaandakt i Norrskata kyrka, Killström, Söderholm, Granlund.
Houtskär kapellförsamling:
Lö 16.12 kl. 18: De vackraste julsångerna i Houtskär kyrka, Heikkilä, Eklund, Granlund.
Sö 17.12 kl. 11: Finsk högmässa i Houtskär kyrka, Heikkilä, Heikkilä.
Iniö kapellförsamling:
Ingen gudstjänst i Iniö denna vecka.

ÅBO lö. 16.12:

– **kl 15:** Lucia-andakt och julfest, S:t Karins kyrka, Wikstedt, Lempa. I samarbete med Folkhälsan i S:t Karins. Skolkören Kakofoni (dir. Maria Engblom) medverkar i Domkyrkan. Mullo, Lempa. ASFs Ungdomskör (dir. Frank Berger), Åbo Svenska Kyrkokör och Kammarkören Tolvan (dir. Marjo Danielsson) medverkar
sö. 17.12 kl 12: Högmässa, Domkyrkan. Mullo (pred), Wikstedt (lit), Lempa, Danielsson, Andreas Nordström (sång) medverkar. Barnhörna. Kyrkkaffe
ons. 20.12 kl 10–12: Familjecafé, Papinholma förs.hem
to. 21.12 kl 18: Bönegruppen, Aurelia

ÅLANDS PROSTERI

HAMMARLAND 3 advent 17.12:
Barnens julkyrka kl 15.
Ta med egna nallen så får den vara med i krubban.
Saft och glögg. Barnen får en guldpeng.
Ingemar Johansson och Carl-Micael Dan.

JOMALA Sön 17.12 kl. 11.00: Högmässa i S:t Olof kyrka S Äng, P Blumenthal, F Erlandsson, S Winé, J Boholm-Saarinen

MARIEHAMN

FR 15.12: Sista anmälningsdag till Jullunchen den 20.12. kl. 12.00. Anmäl dig till kansli, tfn. 018-5360.
SÖ 17.12 kl. 11.00: Högmässa i S:t Görans, M W, G K.
SÖ 17.12 kl. 15.00: Sinnesrommässa i S:t Görans, M W, L N, A L. Kafeservering i församlingshemmet från kl. 14.00.
SÖ 17.12 kl. 18.00: ”De vackraste julsångerna” i Margaretagården, församlingens körer, M W, G K.
TO 21.12 kl. 19.00: ”Kauneimmat joululaulut” i S:t Mårtens kyrka.
Kyrktaxi mot beställning, tfn. 19500

SUND-VÄRDÖ

Söndag 17.12 kl. 15.00: Julkonsert med BelCanto i Sunds kyrka. Fritt inträde, programblad 5 euro.
Söndag 17.12 kl. 19.00: Kvällsmässa i Vårdö kyrka. Carolina Lindström, Marina Saprova

NÄRPES PROSTERI

KORSNÄS

Sö 17.12. 11.00: Högmässa i Församlingshemmet, Cay-Håkan Englund, Deseré Granholm.
Sö 17.12 18.00: De vackraste julsångerna i Församlingshemmet. Mycket allsång, Projektören medv., dir. Deseré Granholm.
On 20.12 15.00: Julandakt i Bukettens matsal, Deseré Granholm, Guy Kronqvist.

KRISTINESTAD

kristinestadssvenskaforsamling.fi
LÖ 16.12 kl 18: Andakt och de vackraste julsångerna i Sideby kyrka, Engström, Nilsson, Glädjedropparna. Kyrkkaffe. Transport 0400-763325.
SÖ 17.12 kl 10: Högmässa i Lappfjärds kyrksal, Engström, Nilsson
SÖ 17.12 kl 19: De vackraste julsångerna i Kstads kyrka, Kstads dam-, mans- och kyrkokör, Nilsson. Andakt Engström.

NÄRPES

www.narpesforsamling.fi
Närpes Obs! Legatos julkonsert 14.12 är inhiherad.
To 14.12 kl 18: Julmiddag i förs.hemmet för textläsare, kyrkvårdar, körsångare samt alla frivilliga arbetare.
To 14.12 kl 19: Julauktion i Rangsby bykyrka, K.Söderman.
Fr 15.12 kl 9 och kl 10: Barnens julkyrka på Luthergården.
Sö 17.12 kl 12: Gudstjänst i Rangsby bykyrka.
Sö 17.12 kl 16 och kl 19: ”De vackraste julsångerna” i kyrkan, Julkören, instrumentalister, Jessica Bergström-Solborg, Johan Pätt, konferencier Ulla Mangs.
On 20.12 kl 9.15: Skolgudstjänst i kyrkan.
Övermark
Sö 17.12 kl 15: Julfest i Frönäs bönehus.
Sö 17.12 kl 18: Julfest i Bodbacka bönehus, Carina Westmalm m.fl.
Må 18.12 kl 9.30: Barnens julkyrka i kyrkan.

RADIO & TV

Andrum kl. 6.54 VEGA

(med repris 9.10)

Fre 15.12 Birgitta Sandås, Vörå **Sö 17.12** 9.03 Ett ord om helgen **Må 18.12** Karl Sällström, Helsingfors **Ti 19.12** Nya psalmer. Helene Liljeström, Sibbo **Ons 20.12** Maria Björkgren-Vikström, Borgå **To 21.12** Maria Björkgren-Vikström, Borgå.

Aftonandakt kl. 19.15 VEGA

Fre 15.12 Gunborg Lindqvist, Esbo (repris från 14.12.2013) **Sö 17.12** Bered väg för konungen. Textläsare: Anna Edgren och Hedvig Långbacka. Producent: Hedvig Långbacka **Må 18.12** Hilka Olkinuora, Ingå **Ti 19.12** Henna Liljeström, Borgå **Ons 20.12** Mikaela Steffansson, Helsingfors **To 21.12** Mikael Kallman, Jakobstad.

Gudstjänst kl. 13.03 VEGA

Sö 17.12. De vackraste julsångerna med Vörå församling. Programledare: Frank Isaksson och Christina Heikkilä. Andakt: Jouni Sinisalo. Kantor: Kristoffer Streng. Körer: Church Hill Boys, Wörship och Delila. Solister: Kristoffer Streng och Emilia Backman. Musiker: Martin Klemets, Kristoffer Streng, Frank Isaksson, Alexander Nybäck och Mikael Södergård.

HIMLALIV

Meningen med livet

Gerda Englunds värld finns i den lilla byn Söderby i Pellinge.

– Jag är en lycklig människa. Jag har så många vänner. Havet ger mig lugn och skogen är min kyrka, säger hon.

Himlalive på Arenan och i Yle Fem må 18.12 kl. 18.30, repris ti 19.12 kl. 10.00.

Fr 22.12 kl 9: Skolgudstjänst i kyrkan.

Fr 22.12 kl 19: ”De vackraste julsångerna” i kyrkan, Julkören, Familjekören, Sanna Ek, Tilda Eklund, Ljuståg.

Pörtom

Lö 16.12 kl 18: ”De vackraste julsångerna” i kyrkan, Julkören, Nice Noise, Pörtom musikgäng, komband.

Ti 19.12 kl 19: Julkonsert i kyrkan med musiklinjen vid Närpes gymnasium.

To 21.12 kl 9: Skolgudstjänst i kyrkan.

KORSHOLMS PROSTERI

BERGÖ

Fr 15.12 kl. 20: Ungdomarnas julfest i församlingshemmet, Englund m.fl.

Lö 16.12 kl. 18: De vackraste julsångerna i kyrkan, Ulf Lidman (solist), Milton West och Alexander Almenfors (saxofon), Brunell, julkören, Englund.

Sö 17.12 kl. 14 III Advent: Gudstjänst, Englund, Brunell.

To 21.12 kl. 10: Adventsgudstjänst för skolan, Englund, Brunell.

KORSHOLM

Lö 16.12:

kl 19 SLEFs julkonsert 2017: i Korsholms kyrka. Körerna Evangelicum, EvangelikIDZ och EvangelivOX. Andakt, Berg.

Sö 17.12:

kl 10 Högmässa: i Korsholms kyrka. Berg och Nordqvist-Källström.

kl 16 De vackraste julsångerna för små och stora: i Korsholms kyrka. Särs, Westerlund, Nordqvist-Källström, församlingens körer och orkestrar.

kl 19 De vackraste julsångerna: i Korsholms kyrka. Särs, Westerlund och Nordqvist-Källström.

Anmälan till Projektören vid julbönen 24.12: Välkommen med i vår projektkör som riktar sej till alla åldrar. Meddela ditt intresse till Susanne Westerlund (susanne.westerlund@evl.fi, 044-275 7475) senast 17.12. Övningar 21.12 kl 18-19 i Sockenstugan, samt 24.12 kl 14.

TACK till alla: som deltog i auktionen för Smedsby missions- syförening. Insamlade medel blev 2627,50€. God Jul och Gott Nytt År!

KVEVLAX

Idag OBS! Kl 10: Karakaffe höst avslutning i drängstugan.

Lö 16.12 kl 18: De vackraste julsångerna. Barnkören, Kyrkokören, orkestern Stråckdraget, Kvevlax Sångkör. Yngve Lithén, saxofon. Bertel Blom, piano. Dirigenter Yngve Svarvar och Rodney Andrén.

Sö 17.12 kl 10: Högmässa, Kontunen, Andrén.

Tis 19.12 kl 13: Julandakt på Liden, Snellman.

To 21.12 kl 13: Julfest i Funisgården, Snellman, Andrén.

MALAX

Sö 17.12 kl. 10: 3 sö i advent. Högmässa i kyrkan. Tornberg, Lax.

Sö 17.12 kl. 18: Vi sjunger De Vackraste Julsångerna på finska i kyrkan. Milla Strömblad, sång.

ON 20.12 kl. 19: Finlands Lucia besöker Malax och efteråt sjunger vi De Vackraste Julsångerna i kyrkan. Kyrktaxi. Tornberg, Lax. Inför Luciabesöket hoppas vi att så

många som möjligt tänder ljus på gravarna vid kyrkan.

PETALAX

Gemensamma kyrkofullmäktige: to 14.12 kl. 19.00 i prästgården.

De vackraste julsångerna: sö 17.12 kl. 18. Björklund, Brunell. Petalax och Bergö kyrkokörer samt barnkören medverkar. Solist: Ulf Lidman. Kyrktaxi.

Andakt: to 21.12 kl.13 i Westerhemmet modul A, kl. 14 i Pensio-närshemmets samlings-sal.

Sent i advent - julkonsert med Tomas Lundin och Richard Mitts: to 21.12 kl. 21 i kyrkan. Biljetter (20 €) säljs vid dörren.

REPLIT

Sö 17.12 kl. 10: Gudstjänst i Replot. Kaski, Wargh.

Sö 17.12 kl. 12:30: Högmässa i Björkö. Kaski, Wargh.

SOLF

Lö 16.12. kl 19: De vackraste julsångerna i kyrkan, Solf blåsorkester, Helsingbykören, Michael Wargh solosång, Karolin Wargh, Gun-Lis Landgårds, andakt Ann-Mari Audas-Willman.

Sö tredje advent 17.12. kl 10: Högmässa, Ann-Mari Audas-Willman, Karolin Wargh.

On 20.12. kl 8.30: Solfs skolas julandakt i kyrkan.

On 20.12. kl 20: Sent i Advent, julkonsert med Thomas Lundin & Richard Mitts, inträde 20€.

To 21.12. kl 9.15: Korsholms gymnasiums julandakt i kyrkan.

VASA

TREFALDIGHETSKYRKAN

Högmässa: sö kl 13 Jern, Andersson.

BRÄNDÖ KYRKA

Sunday Service: at 1 pm.

DRAGNÄSBÄCKS KYRKA

De vackraste julsångerna: sö 17.12 kl 18. Skrivtolkad. Johan o juristerna, Andersson. Lundström, andakt, Sandberg, kollektal.

SUNDOM KYRKA

De vackraste julsångerna: sö 17.12 kl 18 Sundomkören, dir Monica Heikius, Lindblom, Olin.

PEDERSÖRE PROSTERI

ESSE

Fr 15.12 kl. 14: Nattvard i Essehemmet.

Lö 16.12 kl. 19: De vackraste julsångerna i kyrkan, D Ahlvik, församlingens körer, ungdomskören.

Sö 17.12 kl. 10: Högmässa i kyrkan, Granlund, H Granvik, textläsare Niclas Fagerholm, kyrkvårdare konfirmandgrupp.

– **kl. 14:** Sammankomst i Punsar bönehus.

JAKOBSTAD

FR 15.12 kl. 16.00: De vackraste julsångerna på tyska i Jakobstads kyrka, resepastor Hans-Christian Beutel, Mary Frantz.

FR 15.12 kl. 19.00: De vackraste julsångerna i Jakobstads kyrka, Borgmästare, Östman, flöjt Nils-Oscar Frantz, Musikskolans sång-elever, andakt Turpeinen. Efteråt glögg och pepparkaka.

FR 15.12 kl. 19.00: In da house i Församlingacentrets ungd. utr., Esselström.

Sö 17.12 kl. 12.00: Mässa i Jakobstads kyrka, Björk, Anderssen-Löf, Östman, Wester, sång Johanne Petterson.

Sö 17.12 kl. 13.30: Julbön på Ahlbäckhemmet, Anderssen-Löf, Johansson.

NYKARLEBY CENTRUM

Dagklubbsanmälan: till centrumdagklubben för våren, sänd senast 17.12 till ann-charlott.ek@evl.fi. Se hemsidan.

Lö kl 18 julkonsert: kyrkan, Nykarleby Damkör o solister, programblad 10 €

Sö kl 12 julfest: Markby byagård. Program av barnen, servering o andakt.

– **kl 19 De vackraste julsångerna:** kyrkan, Sandvik, Ringwall

MUNSALA

Sö kl 18 De vackraste julsångerna: Sundstén, Näs, julkören, Emelie Fors o Robin Turunen.

– **kl 19 julfest:** fh, gröt, program

JEPPÖ

Sö kl 15 julkonsert: kyrkan, Jeppo

Sö 17.12 kl. 17.00: Fokus JULFEST i Församlingscentret. Program, lekar, musik med band, finland-ska och internationella sånger. Medverkande Camilla Skrivars-Koskinen, Björk. Ta med nåt gott för knytikalas och en begagnad sak du vill ge bort till ”Ge och Få” rummet.

TO 21.12 kl. 14.00: Julbön i De Gamlas Hem, Åstrand, Johansson. Dövtolkning.

KRONOBY

Fr 15.12 kl 9.30 Dagvårdens julkyrka: Sandbäck, Ellfolk-Lasén

Lö 16.12 kl 20.00 Musikcafé Lyktan ”julspecial”

Sö 17.12 kl 13.00 SLEFs julfest: i fh, Magnus Dahlbacka, Krokfors

Kl 16.00 Finsk sånggudstjänst

”Kauneimmat joululaulut”: Krokfors, Ellfolk-Lasén. Kyrkkaffe i fh

Må 18.12 kl 18.00-20.00 Scouter-nas julfest: i fh

On 20.12 kl 8.00 Julotta för gymnasiet: i kyrkan, Wallis, Ellfolk-Lasén

Kl 9.00 Lågstadieskolornas julkudstjänst: i kyrkan, Wallis, Ellfolk-Lasén

Kl 16.00 Julandakt: på Herberts Hus, Krokfors

To 21.12 kl 13.00 julfest: på Sandbacka Vårdcenter, Wallis, Ellfolk-Lasén, Kyrkokören

LARSMO

To 14.12 kl. 18 (Obs tiden) Karagrupperns julfest: i församlingshemmet.

Fre 15.12 kl. 19 (Obs tiden) Ungdomarnas julfest: i Xodus.

Lö 16.12 kl. 19 Kauneimmat joululaulut: i församlingshemmet, Uunila, andakt Sjöblom.

Sö 17.12. kl. 10 Högmässa: Sjöblom, Uunila. Kyrkvård: Kackur, Sämsskar.

Må 18.12 kl 12 Jul i gemenskap: i församlingshemmet. Jakobstads Lucia, sång av skolbarn, andakt. Vi bjuder på julgröt och kaffe.

Behöver du skjuts eller ledsagare? Kontakta Carina Lassila 040 868 6954. Alla varmt välkomna!

NEDERVETIL

TO 14.12 kl. 14.15: Andakt i Terjärv Vårdcenter, Store, Smedjebacka.

LÖ 16.12 kl. 9-12: Skriftskola i fh.

SÖ 17.12 kl. 8.45-10.00: Luciafrukost i fh.

SÖ 17.12 kl. 10.00: Högmässa, Wallis, Smedjebacka, sång Mats Sägfors.

SÖ 17.12 kl. 17.30: Projektkören övar i kyrkan.

SÖ 17.12 kl. 19.00: KU:s julkonsert i kyrkan, Kyrkokören, KU:s blåsorkester, Projektkören, Damkören, Skolkören och ÖT:s Lucia.

NYKARLEBY CENTRUM

Dagklubbsanmälan: till centrumdagklubben för våren, sänd senast 17.12 till ann-charlott.ek@evl.fi. Se hemsidan.

Lö kl 18 julkonsert: kyrkan, Nykarleby Damkör o solister, programblad 10 €

Sö kl 12 julfest: Markby byagård. Program av barnen, servering o andakt.

– **kl 19 De vackraste julsångerna:** kyrkan, Sandvik, Ringwall

MUNSALA

Sö kl 18 De vackraste julsångerna: Sundstén, Näs, julkören, Emelie Fors o Robin Turunen.

– **kl 19 julfest:** fh, gröt, program

JEPPÖ

Sö kl 15 julkonsert: kyrkan, Jeppo

Ungdomsorkester, de vackraste julsångerna

PEDERSÖRE

www.pedersoreforsamling.fi

Fr 15.12 kl 14: Andakt i Pedersheim, Erikson, Pandey

Fr 15.12 kl 20: Night Café ungdomarnas julfest i Kyrkhemmet i Bennäs

Lö 16.12 kl 19: De vackraste julsångerna i kyrkan, J:stads lucia, församlingens körer och kantorer, Häggblom

Sö 17.12 kl 10: Högmässa med nattvard i kyrkan, Häggblom, Österbacka, Sandstedt-Granvik, Pandey, textläsare Johan Österholm, dörrvärdar Katternö

Sö 17.12 kl 15: Sammankomst i Flynnängens bönehus, julsänger

Sö 17.12 kl 17: Pensionärernas julfest i Flynnängens bönehus

Sö 17.12 kl 19: Julkonsert med kammarkören Bel Canto i kyrkan, biljettförsäljning

PURMO

Lö 16.12 kl. 10-13: Skriftskola i Lyjo.

– **kl. 19:** Julkonsert i kyrkan.

Sö 17.12 kl. 10: Gudstjänst i kyrkan, Portin, Johansson.

– **kl. 14:** Byajulfest i Ävist, Portin.

Lediga platser finns till vårens dagklubb. Barn födda 2014 eller tidigare är välkomna. Anmälan till församlingkansliet, 0403100460.

TERJÄRV

LÖ 16.12 kl 19: Manskörens julkonsert i kyrkan, Karl G. Sundman, dirigent, Kenth Granbacka, piano; Helén Timgren, flöjt. Program 15 €.

3 sönd. i advent 17.12 kl 10: Gudstjänst, khden, kantorn.

Ti 19.12:

– **kl 10:** Barnens julandakt i kyrkan, khden, kantorn, jultablå. Alla välkomna!

– **kl 19:** De vackraste julsångerna i kyrkan, Terjärv och Småbönders skolor, kyrkokören, khden, kantorn.

FR 22.12 kl 20: Julkonsert i kyrkan, medv. Elin Bergdal, Emma Hanhikoski, Mikaela Storbäck och Martina Broberg. Fritt inträde. Kollekt till Project liv.

REGION 2

DOMPROSTERIET

BORGÅ

LÖ 16.12 KL. 15 & 18: KONSERT I DOMKYRKAN, Runebergskörens julkonsert, programblad 22 €

SÖ 17.12 KL. 12.15: HÖGMÄSSA i domkyrkan, Eisentraut-Söderström, Björkholm-Kallio, Tollander Ove Blomqvists gudstjänstgrupp.

DE VACKRASTE JULSÅNGERNA

SÖ 17.12 KL. 18: i Borgå domkyrka, Kyrkotorget 1, Eisentraut-Söderström, Helenelund, Camilla Wiksten-Rönbacka, Cawiarkören

TO 21.12 KL. 13: i Brandbackens servicecenter, avd. Rosa, Adlercreutzgatan 27 – 29, Björkholm-Kallio, Helenelund

LAPTRÅSK

sö 17.12 kl. 18: De vackraste julsångerna i kyrkan. Glögg och pepparkaka från kl. 17.30. Lovisanejdens Lucia, Kyrkokören. Henrik Lund, Jan-Erik Slätis utlyser julfred

to 21.12 kl. 13: Julandakt i Servicehuset, SL, JE

LILJENDAL

lö 16.12 kl. 17.30: Cellis i Mariagården

sö 17.12 kl. 14: De vackraste julsångerna i Annagården. Lucia, SL, JE

on 20.12 kl. 18: De vackraste julsångerna i kyrkan, tvåspråkigt. Lovisanejdens Lucia, kyrkokören, SL, JE

LOVISA

Fr 15.12 kl. 12: Diakonins julfest i församlinggården

Sö 17.12 kl. 10: Högmässa i kyrkan, Blom, S af Hällström

Må 18.12 kl. 19: Julkonsert med manskören Manifestum i kyrkan. Finländsk jul. Seele-sträckkvartetten. Joonas Rannila, dir. Inträde.

Ti 19.12 kl. 11-13: En Euros Café i församlingshemmet, sista gången för i år

PERNÄ

Lö 16.12:

– **kl. 16 De vackraste julsångerna på svenska i Pernä kyrka:** (på finska kl.18) Kallioskolan, gudstjänstkören, Silfvergrén.

Sö 17.12:

– **kl. 10 Högmässa i kyrkan:** Silfvergrén, Kallioskolan,

– **kl. 16.30-17.30 Barnens julkyrka och vackraste julsånger i kyrkan:** (på finska kl. 15) Silfvergrén, Kallioskolan, Westerlund

On 20.12:

– **kl. 16 Diakonins julfest i sockenstugan:** Förhandsanmälan till diakon Juntunen senast ti 12.12. kl. 12.

SIBBO

Mer information på Sibbo svenska församlings hemsida www.sibbosvenskaforsamling.fi

Fr 15.12 kl. 10: Småbarns kyrka i Sibbo kyrka. Isabella Munck, Katja Korpi, Lauri Palin.

Fr 15.12 kl. 18.3

KONSERTER VASA

Julkonserter med kör och celloensemble

Wasa Sångargille ger julkonsert i Trefaldighetskyrkan i Vasa lördag 16.12. kl. 16.00 och 19.00. Wasa Sångargille, som har som motto att vara "Nyskapande på traditionens grund", ser fram mot att i juletid återigen få glädja sin publik med en bukett vackra och traditionella julsånger. I år uppträder kören med stråksextetten Total Cello

Ensemble, som i och med samarbetet med Wasa Sångargille även gör sin Vasadebut. På konserten framförs bland annat *O helga natt*, *Stilla Natt*, *Koppången* och *Panis Angelicus*. Förutom att beledsaga kören i ovannämnda stycken, kommer TCE att ensamma framföra tre vackra julsånger: *Varpunen jouluaamuna*, *Sydämeeni joulun teen* och *Sulho Rantas* sång *Nu komma alla minnen*. Dirigent är Stefan Wikman.

KONSERT KARLEBY

Saint-Saëns Juloratorium

Camille Saint-Saëns Juloratorium framförs i Gamlakarleby stadskyrka i Karleby lördagen den 16.12 kl 19. Den franska kompositören var endast 28 år gammal då han skrev verket. Juloratoriet bygger på Bibelns texter och musiken utgörs av recitativ, arior och körsatser. **Markku Hekkala** är dirigent för julorato-

riekonserten där också Kristi födelse ur **Felix Mendelssohns** oratorium *Christus* framförs. Organist är **Matti Pohjoisaho** och harpa spelas av **Pauliina Kallio**. Som orkester fungerar Kälviän kapelli och många av sångsolisterna är studerande vid Yrkes- och högskolan Centria. Juloratoriekonserten är ett samarbetsprojekt mellan Centria, Konservatoriet i Karleby och Karleby finska och svenska församlingar samt Kelviä församling. Biljetter säljs vid dörren à 15 e/10 e.

HELINGSFORS PROSTERI

Julkorubbor i Helsingfors: utställda i kyrkor och skyltfönster från 26.11.2017-6.1.2018. Se närmare www.jouluseimet.fi.

Julradion: klingar från advent till Trettondagen. Julsångsdagen har blivit tradition och firas den 15.12 i hela landet. Då uppmuntras alla att delta spontant på arbetsplatser, torg och gator. Bekanta dig med www.julradion.fi, www.devackrastejulsangerna.fi och www.jul.fi.

Det hjälper att prata: Kyrkans samtals hjälp finns till för dig som behöver ett lyssnande öra. De jourhavande är utbildade frivilliga eller kyrkligt anställda med tystnadsplikt. Samtalsstjänsten består av chatt, brev och telefonjour. Chattjouren är öppen må-ti kl. 18-20 och finns på adressen www.samtalsstjanst.fi. Telefonjourens nummer är 0400 22 11 90 (från utlandet +358400221190) och du kan ringa varje kväll kl. 20-23. Du kan dessutom skriva ett handskrivet brev till Kyrkans brevjour, PB 210, 00131 Helsingfors. Vi svarar inom några dagar.

Problem i parförhållandet eller familjen: Familjerådgivningen erbjuder helsingforsare professionell samtals hjälp vid problem i parrelationen och i krisituationer. Vi samtalat med dig om frågor som berör parrelationen, familjen och dig. Du kan komma ensam, med din partner eller med andra familjemedlemmar. Samtalen med mottagningssekreterarna och familjerådgivarna kostar inte något och är konfidentiella. Samtalen förutsätter inte att du är medlem i kyrkan. Ring tidsbeställningens nummer 09 2340 2555 vardagar kl. 9-12.

Kampens kapell: öppet vardagar 8-20 och veckoslut samt helgdagar 10-18. Mer info www.helsingforsforsamlingar.fi.

DEUTSCHE GEMEINDE

So 17.12. um 11 Uhr: Abendmahls Gottesdienst zum 3. Advent mit den Konfirmanden (Matti Fischer)

OLAUS PETRI

Lö 16.12 kl. 18: Helgsmålsbön - Musikandakt. Kaisa Reunanen, orgel.
Sö 17.12 kl. 11: Högmässa. Lars-Olof Ahlfors, Hanna Laakkonen-Yang.
Ti 19.12 kl. 14: Musikleken och babyrytmiken har ett luciaframträdande på Silviahemmet, Steniusvägen 4. Ledare Sussi Isaksson.

On 20.12 kl. 19.30: Julkonsert "Ja kom, kära jul!". Medverkande: Tanja Kauppinen-Savijoki, Petri Lindroos, Rabbe Österholm, Ville Urponen.
Sö 24.12 kl. 16: Julbön. Timo Viinikka, Hanna Laakkonen-Yang. Olaus Petrikören medverkar.

Må 25.12 kl. 7: Julotta. Timo Viinikka, Hanna Laakkonen-Yang. Kvartett ur Olaus Petrikören medverkar.
Lö 30.12 kl. 18: Helgsmålsbön - Musikandakt. cc-FREIA, dir. Jaakko Mäntyjärvi.

Sö 31.12 kl. 11: Högmässa. Timo Viinikka, Marcel Punt.
Lö 6.1 kl. 16: Julspel och julfest för stora och små. Olaus Petrikören medverkar. Matsservering och ringelekar.
Sö 7.1 kl. 11: Högmässa. Lars-Olof Ahlfors, Hanna Laakkonen-Yang.
On 10.1 kl. 10: Musiklek för alla. Sussi Isaksson leder.

To 11.1 kl. 10: Babyrytmik (0-1 år). Sussi Isaksson leder.
To 11.1 kl. 13.30: Musiklek (3-6 år). Sussi Isaksson leder.

MELLERSTA NYLANDS PROSTERI

ESBO
Högmässor sö 17.12: Esbo domkyrka kl. 12.15. Ahlbeck, Hätönen. Kyrkkaffe i Sockenstugan. Olaus kyrka, svenska sidan, kl. 10.30 gudstjänst med små och stora. Terlinden, Kronlund. Dagklubbens julkyrka och luciatåg. Kyrkkaffe och kyrksaft. Hagalunds kyrka kl. 12. Rönberg, Wikman. Julgröt.

Ungdomsmässa och julfest: Olaus kyrka, svenska sidan, on 20.12 kl. 19. Kanckos, Hätönen, Dannholm.
Julfest med De vackraste julsångerna: Köklax kapell sö 17.12 kl. 16. Rönberg, Hätönen. Servering.
De vackraste julsångerna: Esbo domkyrka må 18.12 kl. 19. Kronlund, Malmgren, Wikman, Rönberg.
De vackraste julsångerna på dagtid: Olaus kyrka, finska sidan, on 20.12 kl. 13. Malmgren, Wikman. I samarb. m. Esbo pensionärer.

Musikintitutet Kungsvägens julkonsert:

Esbo domkyrka lö 16.12 kl. 16. Esbo Lucia medverkar. Program 5 € (konstant). Dörrarna öppnas kl. 15.45.

Fuornas julkonsert: Olaus kyrka, finska sidan, ti 19.12 kl. 19. Pensionärskören Fuorna, Sofia Lindroos, dirigent. Sibbo Sångarbröder, Anders Ekberg, dirigent. Roostaggarna, Christer Bergström, dirigent. Fritt inträde, program 15 €.

Juvenalia-körens julkonsert: Esbo domkyrka ti 19.12 kl. 19. Matti Järvinen, dirigent. Lukasevangeliet är stommen för Juvenalia-körens julkonsert, där kören bl.a. framför evangeliets texter i olika kompositörers tolkning. Fritt inträde, program 10 €.

GRANKULLA
Lö 16.12 kl. 16: Julkonsert i kyrkan, Grankulla kammarkör GÖR, dirigent George Parris. Fritt inträde, programblad 15 €.
Sö 17.12 kl. 12: Högmässa, Ulrik Sandell, Heli Peitsalo. Marie Abwe med vävning. Kyrkkaffe i övre salen.
Må 18.12 kl. 19: Julkonsert - Imagine Christmas 2017 med Tomas och Maria Höglund samt Mikael Svarvar. Fritt inträde, programblad 20€/10€ (vuxna/pensionärer och barn under 12 år).
Ti 19.12 kl. 9.30: Familjelystans julfest i Sebastos, Yvonne Fransman, Heli Peitsalo. Mammakören Änglklang och Grankulla Lucia medverkar.
Kl. 9.30-11: Diakonimottagning och brötdelning.
Kl. 13: Pensionärernas gemensamma julgröt med program i kyrkan och julgröt i övre salen. Ulrik Sandell, Barbro Smeds, Karin Nordberg, Catherine Granlund.
Kl. 18: Graziakören i övre brorummot, Heli Peitsalo

KYRKSLÄTT
Lö 16.12 kl. 9.30-11.30: Eesti-Emme i Bredbergets klubblokal, Mytvägen 1 C 3.
Fr 15.12 kl. 13-15: Effa för barn i åk 3-4 på Hörnan.
Fr 15.12 kl. 19: Imagine Christmas julkonsert i Kyrkslätt kyrka med Maria & Tomas Höglund och dottrarna Ellen och Mya samt Mikael Svarvar med band. Programblad vid dörren, 20/10 euro.
Sö 17.12 kl. 12: Högmässa i Kyrkslätt kyrka. Rönberg, Punt.
Sö 17.12 kl. 15: Vi sjunger De vackraste julsångerna i Masaby kyrka med Helena Rönberg och Marcel Punt.
Må 18.12 kl. 19: Kyrkslätt manskörs julkonsert under ledning av Barbro Smeds i Kyrkslätt kyrka. Programblad vid dörren, 15 euro.
Kyrkoherdeämbetet öppet må-ti kl. 9-15. Fredagar stängt. Tel. (09) 8050 8292. Epost kyrkslatts.svenska.forsamling@evl.fi. Mera info på www.kyrkslattsvenska.fi

TAMMERFORS
Sö 17.12 kl. 11 OBS. ingen gudstjänst kl. 11
Sö 17.12 kl. 19: De vackraste julsångerna med Lucia i Gamla kyrkan, Kim Rantala, Tammerfors Gospel Projekt, Ella-Sisko Helisma, Lisbeth Nyström
Ons 21.12 kl. 13: Dikter och musik (på finska, sånger tvåspråkiga) i Viinikka kyrka, Satu Saarela-Majanen, Paula Siren, Marianne Roponen, cello. Fritt inträde, kaffeservering.

VANDA
Sö 17.12 kl. 10: Högmässa, Helsing kyrka S:t Lars. M. Fagerudd, A. Ekberg
Sö 17.12 kl. 12: Mässa i Taizéanda, Myrbacka kyrka/S:t Martins kapell, M. Fagerudd, A. Ekberg
Må 18.12 kl. 9, 9.30, 10: Barnens julandakt, Myrbacka kyrka/S:t Martins kapell, A. Blomqvist, S. Lindroos
Vi samlas kring julens budskap med små berättelser och glad musik.
Ti 19.12 kl. 10: Barnens julandakt, Myrbacka kyrka/S:t Martins kapell, A. Blomqvist, S. Lindroos
Ti 19.12 kl. 13-17: Pyssecafé för barn i åk. 3-6, Strömfårav. 13, Myrbacka.
On 20.12 kl. 13-17: Pyssecafé för barn i åk. 3-6, Strömfårav. 13, Myrbacka.
TO 21.12 kl. 18: De vackraste julsångerna, Kaffestugan Laurentius, Kyrkov. 47. K. Andersson, A. Ekberg. Fritt inträde, gratis servering. Frivillig gåva till FMS.
FR 22.12 kl. 14: Julkyrka, Folkhälsanhuset, Vallmov. 28, A. Paavola, A. Ekberg

RASEBORGS PROSTERI

EKENÄSNEJDENS SVENSKA

Fr 15.12:
-kl. 19 Musikmeditation i advent: Ekenäs kyrka. Maria Höglund, Thomas Höglund, Mikael Svarvar, musiker. Fritt inträde, program 15 €.

Lö 16.12:
-kl. 19 Konsert - En blåvit jul: Ekenäs kyrka. Finnair Singers & Jyrki Anttila, dir. Pasi Eskelinen, Risto Kupianen, piano, Pekka Korhonen, bas, Jartsa Karvonen, slaginstrument, Aleks Ahoniemi, blåsinstrument. Biljetter 20 €.

Sö 17.12:
-kl. 10 Högmässa: Ekenäs kyrka. Lindström, Burgmann.
-kl. 16 De vackraste julsångerna: Bro-marvs kyrka. Kyrkokören, S. Lindroos, T. Wuorinen, S. Selenius, Anders Lind-

ström, andakt. Kollekt för FMS. Julkaffe med dopp samma dag kl. 15-16 i församlingshemmet.
-kl. 19 Konsert - Imagine Christmas: Ekenäs kyrka. Maria Höglund, Thomas Höglund, Mikael Svarvar, musiker. Fritt inträde, program 20/10 €.
Ti 19.12:
-kl. 19 Konsert - Sent i advent: Tenala kyrka. Thomas Lundin & Richard Mitts, piano. Fritt inträde.
Info: www.ekenasnejdensforsamling.fi

INGÅ

- Fre 15.12:
- kl 18.00 Israeliska danser: församlingshemmets källarvåning. Unnerus.
- kl 19.00 Konsert: Ingå kyrka. Muntra Musikanters Seniorskör, Finlands Lucia medverkar. Biljetter 15 € vid dörren.
Sö 17.12:

- kl 10.00 Högmässa: Ingå kyrka. Hellsten, Nygård.
- kl 15.00-20.00 Julbasar: Prästgården. Handarbeten, bakverk, lotteri & kaffe. Missionssyfoeren.
- kl 16.00 De vackraste julsångerna: Ingå kyrka. Kyrkokören, Ingå Lucia medverkar. Hellsten, Nygård & Rosenqvist. Fritt inträde.
To 21.12:
- kl 16.00-20.00 Öppet hus - julfest: ungdomshuset. Ahlfors, Nylund.
Mera information: www.ingaforsamling.fi

KARIS-POJO
Teckenspråkig gudstjänst, Lö 16.12: kl. 10 i S:ta Katarina kyrka, Karis.
Högmässa, Sö 17.12: kl. 10 i S:ta Maria kyrka, Pojo.
Högmässa, Sö 17.12: kl. 10 i S:ta Maria kyrka, Pojo.
Högmässa, Sö 17.12: kl. 10 i S:ta Katarina kyrka, Karis.

kl. 12 i S:ta Maria kyrka, Pojo.
Ung gudstjänst, To 21.12: kl. 18 i S:t Olofs kapell, Karis.
Mera info: www.karis-pojoforsamling.fi

ESBO STIFT

LOJO

Sö 17.12. kl 13: Högmässa med de vackraste julsångerna i Virkby kyrka. Kyrkkaffe och taxi.
Sö 24.12. kl 14: Familjelubön i Lojo kyrka.
Sö 24.12. kl 15.30: Julbön i Virkby kyrka.
Må 25.12. kl 9.00: Julmorgonens gudstjänst i Lojo kyrka. Kyrktaxi.

FRÅN VÄNSTER Åke Dunder, Otto Tallskog, Bjarne Friman, Laura Ehlers samt kaplan Ulf Sundqvist lade ner en krans invid det nyrestaurerade monumentet.

Återinvigning av hjältegravarna i Pörtom

Självständighetsdagens gudstjänst i Pörtoms kyrka besöktes av ett sjuttioal personer. Samtidigt som vi firade att Finland varit en självständig stat i 100 år hade Pörtom valt att återinviga hjältegravarna invid kyrkan efter en omfattande renovering. Som traditionen bjuder nedlades en gemensam krans från Närpes stad, Närpes församling, Närpes krigsveteraner, Kust-Österbottens krigsinvalidier och Svensk-Finlands krigsänkebarn.

Efteråt var det samling för återinvigningen i församlingshemmet, där det bjöds på kaffe och smörgåstårter och presentation av arbetsgruppen som handhaft renoveringsarbetet. Övriga i arbetsgruppen har varit **Jan-Erik Asp, Lisen Åkerman, Kjell Storgeust** samt **Björn Häggblom** från staden. Johan Pätt konstaterade inledningsvis att Finlands

självständighet inte är någon självklarhet. Våra tankar går tillbaka till den tid då ofred rådde och unga pojkar ikläddes sig den ansvarsfulla uppgiften att försvara vårt land. Många nära anhöriga fick det tunga beskedet att deras kära inte skulle komma hem levande. Ett dylikt meddelande med marskalk Mannerheims underskrift finns inramat i många hem i dag. Vi som får leva i fred och frihet tack vare de uppoffringar och offer som kriget skördat har på vårt ansvar att hedra minnet av dem som gav det som vi människor endast har ett av - sitt liv. Det är på vårt ansvar att ge kommande generationer en bild av vad vårt land har gått igenom för att bli ett självständigt land.

Trädgårdsmästare **Kjell Wickman** berättade om projektets genomförande. De gamla minnesstenarna, totalt 76 stenar, visade sig vara olika tjocka, varför de plock-

ades upp och slipades ned till samma storlek och namnen förgylldes. Det anlades balkar i cement där stenarna nu ligger. Vid grävningen upptäcktes två gamla balkar, men numera är stenarna lagda i tre rader på båda sidorna om hjältegravsmonumentet. En del gamla planteringar har avlägsnats och nya lågväxande arter har planterats. Man har försökt få anläggningen lättkött. På baksidan av monumentet finns en liten plan av grus så att man behändigt kan gå dit och läsa inskriften: "Minns det, niso i de trygga husen bryta lugnt er bröd, eder ro är köpte med pris av tusen tappra hjärtans död!"

Kostnaderna uppgår till totalt 40.000 euro och Närpes stad står för hälften, 20.000. Först var det tänkt att församlingens del skulle fördelas på två budgetår, men förtroendet valda tryckte på för att få arbetet klart tills Finlands 100 år skulle firas och fick rätt att

överskrida årets budget. Det har varit en regnig höst, men Wickman lyckades ro projektet i land så att återinvigning kunde ske på självständighetsdagen, vilket var målsättningen.

Åke Dunder från Svensk-Finlands krigsänkebarn tackade alla som medverkat till att detta projekt kunnat genomföras. **Sven Hällbacka**, som var med vid renoveringen 1962, berättade hur den då genomfördes under **Tor-Erik Brantings** ledning. Fullmäktige **Johanna Borg** framförde stadens tack och var tillfreds med projektet.

Bjarne Friman kompletterade genom att överrätta en flagga att användas vid olika evenemang, stativ lär redan finnas i kyrkan. Flaggan är från Närpes krigsveteraner och Kust-Österbottens krigsinvalidier. Publiken konstaterade att det varit en bra dag i Pörtom.

■ MÄRTA BACKLUND

INKAST MARIA SUNDBLOM-LINDBERG

#hjärtatbrister

DU SKULLE KANSKE vilja läsa en högstämd krönika som skulle få dig att minnas barndomsdofterna i julkyrkan, mormors hand i din och nedsläckt kapell. Själv skulle jag kanske vilja skriva om stallet. Om Josef som blir allt intressantare och Maria som småningom har börjat lyfta upp sin smått frånvarande blick. Man kunde givetvis också göra som alla andra och skriva om julstress och förväntningar. Om ensamheten och dess vidriga motsats. Man kunde helt enkelt skriva som förr, men inget är sig längre likt. Det finns ett före och efter. Det finns de som har läst och de som inte har läst. De finns de som fattar vidden och de som fortsättningsvis förnekar den. Samtidigt som jag hängde upp julstjärnan och tände det första adventsljuset släcktes faktiskt tron på människan för en stund. För-låt, inte tron på människan utan tron på män.

Inte förstås på alla, men alltför många, för under november och december har tystnaden brutits. Hundratusentals kvinnor över hela världen har äntligen kommit över sin skuld och skam och börjat berätta om det som hänt i hemmen, i skolan, i fotbollslaget, på jobbet, under tonårstiden och i äktenskapet som inte förtjänar sitt namn. Operabranschen, skådisarna, journalisterna och politikerna öppnar sina mörka rum och vi får ta del av systematiska trakasserier och sexuell makt. De finlandssvenska kvinnorna skriver till varandra i natten om vännen som våldtog en medan man sov och hot om död av sin chef om man vägrar samlag.

De åländska tjejerna berättar om kusiner som trängt sig in i flickrum och styvfarsor som tvingat sig in i barns trosor sedan de var fem och inte tagit ut handen förrän de flyttat hemifrån. Där finns också många berättelser om julfesttafsande på bröstet och att förmannen kallar en hora om man går undan. Men det som fullständigt däckar mig är att 1/3 skriver om våldtäkter. Grova våldtäkter av små flickor, tunna tonårstjejer och rädda vuxna kvinnor. Det är kanske en minoritet av männen som kombinerar sex och våld men det verkar vara en stor minoritet där samma man skadar tiotals flickor och kvinnor för livet. För sex som sker med våld eller makt kränker oss så djupt att vår kärna spricker. Förutom att dessa övergrepp ofta ger en livslång ångest och rädsla så förlorar man sin kompass för rätt och fel. Man förlorar sitt värde och sin självkänsla. Man förlorar tilliten till gränser och till ett gott liv. Därför blir samma flickor ofta kränkta av olika män. De känner inte igen godheten, helt enkelt.

DET ANDRA SOM däckar mig är förövarna. Det finns inte många #metooberättelser om snuskiga gubbar som hoppar fram bakom buskar och jag kan inte komma ihåg ett enda övergrepp av invandrarkillar som inte förstår ett nej. Det är styvpappor, brorsor, morbröder, släktingar, lärare, präster, vänner, ungdomsledare, arbetskamrater och pojkvänner som utfört brotten. Människor man känner. Män man litar på. Just därför är också skadan den största. Inget är som förr. Även julevangeliet är annat. Under välvda bågar måste vi i år tala om gränser och makt. Vi måste trösta och tro på dem som äntligen vågar berätta. Vi behöver förlåtelse. Inte förlåta förövarna men oss själva för att vi inte förmådde eller kunde göra annat där och då.

Och figurerna i den slitna julkrubban bredvid altaret får plötsligt liv. Maria berättar om modet att göra det man egentligen inte vågar och Josef om nödvändigheten att tro fast man inte förstår. Åsnan inser att för att detta ska ta slut måste vi alla enas och förändras. Och på himlen sjunger änglarna ett sprucket halleluja.

Maria Sundblom Lindberg är psykoterapeut, präst och publicist.

BIBELSYN HOMOSEXUALITET

Frågor till Byggningsbacka

Har det någon betydelse vad bibelforskare och teologer kommit fram till eller skall man hålla fast vid det gamla under alla omständigheter och anse att all forskning är bedrägeri?

Vad betyder "Denna bündet, mot Paulus egna ord i 2 Kor 3:6? Enligt en brittisk professor bryter man, om jag minns rätt, mot alla 342 stadgarna i Mose lag så fort man bryter mot en enda.

Vad kärleken beträffar är väl Jesus budskap kristallklart? Till exempel Mark 12:28-31 "Viktigast är detta: Hör Israel, Herren, vår Gud, är den ende Herren, och dus skall älska Herren, din Gud, av hela ditt hjärta, av hela din själ, av

hela ditt förstånd och av hela din kraft. Sedan kommer detta: Du skall älska din nästa som dig själv. Något större bud än dessa finns inte."

Var i Bibeln står att Jesus fördömer homosexualitet? Har Paulus åsikt större relevans än vad Jesus säger? Båda talar klarspråk men Jesus budskap om könet är just som han själv konstaterar i Mat 19:11, "alla kan inte tillägna sig detta, utan bara de

som har fått den gåvan". Skall man automatiskt ingå i den i 1 Kor 6:9 nämnda gruppen som inte får ärv Gud's rike om man fötts utan kön från födseln? På vilket sätt har ett vanligt äktenskap mellan man och kvinna relevans för hur man bedömer samkönade par?

SIGVARD HALDIN
Jakobstad

PÅSTÄENDE SÅNG

Vad är sant?

Hilkka Olkinuora säger i en intervju i KP 30.11 att hon efter att ha blivit kyrkoherde fick "en försändelse med olämpliga bilder och en obscensång som unga konservativa präster brukar sjunga (min kursivering)". Hur vet hon det? Jag känner troligen de flesta konservativa präster istiftet – och jag har kontrollerat med andra – och ingen känner till någon sådan sång! I ett mail till mig säger hon att hon inte vill peka ut "något stift, allra minst Borgå".

Vart vill Olkinuora kom-

ma med att kasta en skugga över konservativa präster? Jag begärde en precisering och en rättelse men hon gömmer sig bakom "källskyddet". Men vad har källskydd att göra med att hon har tagit emot en trakasserande försändelse? Skyddar hon därmed den som har handlat brottligt? Varför ger KP spridning av förtal mot konservativa prästbröder?

STIG-OLOF FERNSTRÖM

PÅSTÄENDE SÅNG

Var sjungs sången?

I Kyrkpressen nr 48/2017 sa-des att det finns "en obscensång som unga konservativa präster brukar sjunga". De konservativa präster som jag känner har, såvitt jag vet, inte för vana att sjunga någon sådan sång. Därför undrar jag var och när denna, för mig helt okända, obscensång har varit vanlig eller förekommit?

MALENA AHLSSKOG

SÅNG SVAR

Sången är på finska

Jag är glad att läsarna inte behövt bekanta sig med texten.

Som journalist kollar jag mina källor och åberopar källskydd. Påpekar dock att jag inte pekade ut något stift, allra minst Borgå.

Texten som jag fick är på finska.

HILKKA OLKINUORA
prost, ordbrukare

"Förutom att dessa övergrepp ofta ger en livslång ångest och rädsla så förlorar man sin kompass för rätt och fel."

SJÄLVSTÄNDIGHETSDAGENS FESTGUDSTJÄNST firades i "folklig stil." I gudstjänsten medverkade Korpo sångkör och några spelmän ur Korpo spelmannslag med folkliga koraller från Vörrå och Korpo. FOTO: BENITA LINDSTRÖM

MARKNAD

ÖNSKAS HYRA

Arbetande och skötsam kvinna söker etta i Helsingfors från Februari. Rökfri, djurallergiker. Tel: 0503664727

Freelance-fotograf söker rymlig enrummare eller liten tvåa i Helsingfors. Ta gärna kontakt! Tel: 050-5112807/Charlotta

Skötsam, rökfri 24-årig barnträdgårdslärare söker rymlig lägenhet i västra Helsingfors eller Esbo. Vanessa: 0505531213, hyran får gärna börja med siffran 6.

UTHYRES

Stiftelsen Lillesgården erbjuder förmånliga pensionärsbostäder (ettor) i Nordsjö, ej serviceboende. 0505903780 tis-to 9-12.

1.1.2018 ledig trevlig 2r + kv, badr, balkong 39 m2 i Helsingfors, Södra Haga. Långtidsavtal för skötsam person med stadigvarande tjänst. Goda buss- och tågförbindelser. Tel. 0400 411621/ 09-8032440

Rymlig etta i Ekenäs Centrum. Flemingsgatan 18. 1r+k+wc+bdr. Hyra 500 plus vatten 26. Tel:040-821 9826

UTHYRES trevlig liten etta intill Vårdbergsparken, Kaskisgatan 4, Åbo. Ledig fr.o.m. 1.2.2018. Tel. 0400720097 epost. ostman.gerd@gmail.com

UTHYRES 28 m2 etta med glasad balkong på Nylandsgatan 8, Åbo. Ledig fr.o.m. 1.1.2018. Tel. 0400720097 epost. ostman.gerd@gmail.com

SÄLJES

Sibbo - folkdräkt storlek 36-38. tel.040-7365777

www.kyrkpressen.fi

Visste du att ...

Kyrkpressen sparar skog!

Tidningen trycks på ett finländskt miljömärkt papper som till största delen består av returpapper.

SVAR VÄLSIGNELSE

Guds välsignelse är något mer

Johan Byggningsbacka målar med bred pensel i sin insändare i Kp nr48, då han talar om "regnbågs- och kärleksapostlar" som anser sig ha kommit på någonting nytt. Därmed missar han själva poängen, som handlar om hur Bibelns goda budskap skall utläggas idag och huruvida de fördömanden som uttalas över samkönad sexualitet i Bibeln kan tillämpas på de kristna par som idag vill tacka Gud för att de funnit varandra och vill leva tillsammans i jämlik inbördes omsorg, trohet och kärlek.

Byggningsbacka ber emellertid också biskopen eller någon annan förklara vad som egentligen avses med välsignelse. I vardagligt språkbruk säger vi

"Den här synen på välsignelse som yttre framgång stöter oundvikligen på problem. Varför går det ibland bättre för den ogudaktiga än för den fromma? Det här dilemmaet präglar inte bara Jobs bok utan mycket av det senare materialet i GT."

att någon ger sin välsignelse, när vi helt enkelt avser att någon ger grönt ljus åt en viss handling.

Guds välsignelse är något mycket mera. I GT handlar det ofta om hälsa, välstånd och många efterkommande. Guds välsignelse ses alltså som yttre framgång. Guds välvilja bygger sin tur på att människan visar trohet och lydnad mot Gud: om man avfaller kan välsignelsen tas

ifrån en. Den här välsignelsen har ofta en kollektiv dimension som syftar på hela folket: tider av olycka tolkas som uttryck för att folket har avvikit från Guds vägar, och förfallit till dyrkan av andra gudar, till girighet och makt-hunger eller till att inte visa barmhärtighet mot nödlidande.

Den här synen på välsignelse som yttre framgång stöter oundvikligen på pro-

blem. Varför går det ibland bättre för den ogudaktiga än för den fromma? Det här dilemmaet präglar inte bara Jobs bok utan mycket av det senare materialet i GT. Som svar framförs dels att välsignelsen kan vara en inre trygghet och frid mitt i svårigheter, dels att de övermodiga en gång kommer att få sitt straff, i det här livet eller vid Herrens dag.

I NT kopplas välsignelse ofta ihop med delaktighet i Kristi frälsning. Välsignelsen förmedlar Guds nåd, och väcker tacksamhet och lovsång. I motsats till synen på välsignelse som yttre framgång understryks att Gud ofta visar sig i människans ut-satthet, svaghet och lidande.

När vi önskar någon Guds

välsignelse är det uttryckligen en bön. Vi kan inte bestämmande vad Gud välsignar, därför bör vi alltid uttalat eller outtalat finnas med en aspekt av "ske din vilja, inte min" i alla våra böner.

Vi bör hålla isär välsignelse och (in)vigningar, även om vi naturligtvis ber om Guds välsignelse även vid vigningar. Vigningar utförs när ett nytt skede börjar: vi viger till äktenskap, till präst- och diakonämbetet, vi inviger kyrkor. Välsignelse kan vi däremot be om upprepade gånger, och i de mest skiftande situationer. Vi är tyvärr ibland litet oklara i språkbruket, men en traditionell luthersk syn är att vi inte välsignar byggnader och föremål, utan människ-

or. När vi välsignar ett hem eller en byggnad är det alltså inte väggarna vi ber för, utan vi ber för de människor som skall bo och vistas i rummen.

Vid en kyrklig vigsel är två moment oundgängliga: parets frivilliga löften samt prästens bön om Guds välsignelse över dem och deras äktenskap. Därtill kommer bibelläsning, bön och förmaningar. Dagens diskussion gäller inte en ändring av äktenskapets ideal, mål och mening, utan huruvida Gud vill att detta goda idag även skall erbjudas samkönade par.

BJÖRN VIKSTRÖM
biskop

KOMMENTAR KRÄNKNING

Familjerådgivning och metoo

Förra veckan förverkligades namnet i kampanjen #dammenbrister bokstavligen i en störtflod av berättelser. Tragiska berättelser, som gömmts undan i år och decennier fick äntligen komma upp till ytan. Berättelser som berör och upprör. Trots smärtan och mörkret blev känslan av lättnad och befrielse påtaglig. I en av dessa berättelser nämns kyrkans familjerådgivning som skådeplatsen för en kränkning på det terapeutiska planet och jag vill därför berätta något om hur vi tänker om de här frågorna inom kyrkans familjerådgivning.

För det första, i en självavdandande eller terapeutisk situation är den enskilda människan alltid i en utsatt situation. Det är därför på familjerådgivarens ansvar att se till att klienten upplever sig bli bemött med respekt och omtanke. Men det säger sig självt att inte heller vi terapeuter kan påverka hur en enskild klient upplever och tolkar det vi säger. I ett vittnesmål i #dammenbrister berättar en klient om en situation, där hen inte upplevde den dialog av godkännande och respekt som vi eftersträvar i arbetet inom kyrkans familjerådgivning, vilket jag djupt beklagar.

I arbetet med par fokuserar man på själva parrelationen. En parrelation är en nära mänskorelation där vi ömsesidigt kommer nära den andras djupaste behov, känslor och tankar. När parrelationen fungerar uppstår ett slags dubbelseende. Man kunde beskriva det som att ha två korgar i sitt inre. Jag har en korg för mina egna känslor, tankar och behov, och en korg för den andres känslor, tankar och behov, och jag ser vad som finns i båda korgarna. Det här är kärnan i det som man brukar kalla förmågan till intimitet.

Förmågan till intimitet sätts på prov, när våra behov strider mot varandra, till exempel på det sexuella området. Den ena önskar ha sex, den andra vill inte. Det faktum att den ene känner ett behov av sex ger ingen rätt att ställa krav på att den andra ska ge det. För vi äger inte den andras kropp. Som behövande partner skall jag respektera den andras gränser, min partner ska inte behöva omge sig med en mur för att få vara ifred.

När min partner har ett behov behöver jag respektera det just som ett behov men inte tolka det som den andras krav. Allt det här har

vi olika förmåga att samtala om och ta in i vårt sätt att vara i en relation. Det är just det som gör den sexuella relationen sårbar och känslig. Det är tillåtet att önska ha sex, men önskningar går inte alltid i uppfyllelse. Någonstans här tror jag det finns ett allvarligt problem i vår kultur. Vi har fått så svårt att uthärda frustration.

Med tanke på framtiden tror jag att det som kan skydda män och kvinnor från övergrepp och från att begå övergrepp på den andra är just denna förmåga till intimitet, förmågan att bevara medvetenheten om sina egna behov i mötet med den andras behov och vice versa.

Var och en har ansvar för sina egna behov och gränser. Vi kan aldrig lägga över det ansvaret på någon annan. Men vi kan försöka möta varandras behov och förbehållslöst ge oss till varandra med kropp och själ. Det är det vi människor som sexuella varelser törstar efter att få uppleva, och den törsten är en av de mäktigaste krafterna i människans inre.

JAN-ERIK NYBERG
Familjerådgivare

DISKUSSION VÄLSIGNELSE

Vad är ett "bibliskt" äktenskap?

I Kp 30.11 ingår insändaren av Johan Byggningsbacka som tar upp debatten i lutherska kyrkan kring äktenskapsteologi och de samkönade relationerna. Här vill jag ta upp några teman.

Traditionell äktenskapssyn är inte lika med kyrklig äktenskapssyn. Kyrklig äktenskapssyn är inte bokstavstroget bibliskt äktenskap – för vad är ett sådant? En välsignelse i kyrkan är att be för paret så att Gud skulle välsigna parets förbund. Det är säkert inte människors berömmelse och inbördes beundran som får några präster att vilja be för Guds välsignelse för alla par. Att troende personer inte skiljs åt till olika kategorier kan vara en ledstjärna.

Minsann är Paulus en försvarare av sin egen teologiska linje. Så säger han: "Var alltid glad, be ständigt och tacka hela tiden Gud. Gör så, det är Guds vilja i Kristus Jesus. Släck inte anden, förakta inte profetior men pröva allt. Ta vara på det som är bra och avhåll er från allt slags ont." Så tänker jag göra.

Därför studerade jag den grekiska urtexten till 1 Kor 6:9-11. Där står det konstiga sällsynta ordet arseno-

"Vi behöver alltså inte välsigna sådant som är falskt och ont. Vi behöver inte begära välsignelse för tjuvaktighet och inte heller för själviskhet, men vi kan begära välsignelse för förbindande relationer mellan människor, som inte utnyttjar varandra och inte bedrar varandra."

koitai, som ordagrant betyder manskön(ad)-säng. Sängen har tydligen en sexuell mening och manskönnet definierar det sexuella på något sätt. Ordet öppnar sig för mångfaldiga möjligheter. Paulus har säkert haft framför sig en viss gemensam linje när han satte upp listan.

En som tycks mig vara en gemensam nämnare är att någonting är på fel plats. Eftersom mannen var helt dominerande i antikens värld, skulle ordet tänkas till exempel hänvisa till allmän sexuell lösslapphet – kontinuerligt liggande på säng för sex och till och med prostitution.

Förresten tycks i översättningen fattas ordet malakoi, som betyder ordagrant "mjukisar". Det-

ta ord "malakoi" har sammanlagits med arsenokoitai och översatts som homosexualitet. De andra orden i listan har med karaktärsdrag att göra. Homosexualitet är ju inte ett karaktärsdrag.

Vi behöver alltså inte välsigna sådant som är falskt och ont. Vi behöver inte begära välsignelse för tjuvaktighet och inte heller för själviskhet, men vi kan begära välsignelse för förbindande relationer mellan människor, som inte utnyttjar varandra och inte bedrar varandra. Att vi speglar Kristi kärlek i våra liv.

JOHAN BRANDT T. GR.
Åbo

LEDIG TJÄNST

Diakon till Replots församling

Replots församling lediganslår tjänsten som diakon för verksamhetsåret 2018, med eventuell förlängning. Tjänsten är en heltidstjänst. Avtalsenlig lön. Behörighetskrav i enlighet med biskopskonferensens beslut samt goda muntliga och skriftliga kunskaper i svenska samt nöjaktig förmåga i finska. Anställningsbeslutet vinner laga kraft sedan besvärstiden gått ut och den valda uppvisat godtagbart intyg över sitt hälsotillstånd samt straffregisterutdrag. Tillträde 1.02.2018 eller enligt överenskommelse. Närmare upplysningar ges av kyrkoherden, 044-3520261.

Ansökan riktas till Församlingsrådet i Replots församling, Prästgårdsvägen 9, 65800 Replot. Ansökan skall vara inne senast 29.12.2017 kl. 12.00.

JULSÅNG BRITTIKT

Carols i Kristuskyrkan

De mest kända och omtyckta julsångerna presenteras på svenska på traditionellt brittiskt sätt av kören Pro Christo, bleckblåskvintetten Väära Vitonen och i allsång.

Söndagen den 17.12. kl. 16.00–17.00 i Kristuskyrkan, Helsingfors. Fritt inträde.

OPINION INFORMATION

Skicka insändaren till:

Kyrkpressen/opinion
Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors
E-post: redaktionen@kyrkpressen.fi

Insändare måste förses med skribentens namn samt för redaktionens bruk även adress och telefonnummer. Anonyma inlägg accepteras endast i undantagsfall. Obs! Insändarnas längd är högst 1 200 tecken. Redaktionen förbehåller sig rätten att förkorta insändarna. Insänd text returneras inte.

År 1952 hade tärnorna på Templet redan placerats i den fina formation som bestod fram till 2000-talet. År 1952 hette Hbl:s och Finlands lucia Kerstin Klingberg, Frälsningsarméns egen lucia hette också Kerstin. När tärnorna efteråt fick ta lucia i hand rapporteras lilla, linblonda Inger Wahlström ha sagt: "Tant major, vad lucia är söt!"

Tidevarv komma, tidevarv försvinna

LUCIA. Jag hoppas att de sprider ljus än idag, säger Margareta Silander om alla de små tärnor och lucior som hon handlett genom åren.

TEXT: **SOFIA TORVALDS**

I över fyrtio år var **Margareta Silander** den som ansvarade för Frälsningsarméns luciafest på Templet i Helsingfors. Ännu många år efter att luciafesten var ett avslutat kapitel – på grund av en lång renovering på Templet – träffade hon forna tärnor som hoppas att deras egna barn ska få vara med om samma fest, att den ska återuppstå precis som den alltid varit.

– Det verkade vara viktigt för många att festen såg ut som den alltid gjort. Jag behövde inte modernisera – konceptet bara fungerade, år efter år.

Luciafesterna på Templet började redan på 40-talet tack vare en svensk officer som introducerade traditionen.

– Först hade Templet bara sin egen lucia, men redan på 50-talet kom Svenskfinlands lucia – som då hette Hufvudstadsbladets lucia – med.

Under många år fanns det alltså två lucior på programmet. Det stora slutnumret – då alla tärnorna tände tomteblöss till sista versen av *Härlig är jorden* och hela församlingen sjöng med – kunde få det hårdaste hjärta att vekna.

När kronan började glida ...

– Jag var verkligen mån om att barnen skulle känna "det här gör vi för publiken som kommer". Vi vet aldrig vem som sitter där, det kan vara någon som just då är väldigt bedrövad, som haft sorg, gamla människor, kanske någon som förlorat sin man eller hustru. Vi ska sjunga så att det blir en glad och ljus fest för alla.

Under åren såg Margareta Silander hur stressade småbarnsföräldrar – sådana som hade sina barn i Frälsningsarméns vargungar och tyckte det var svårt att röja utrymme för en luciafest i sin kalender – kom dit och bara älskade alltihop.

– Och barnen väntade på att de skulle växa och få hålla ett riktigt ljus och ett tomteblöss. De små tärnorna var blomsterflickor tills att de kom till skolan, sedan fick de ha riktiga ljus. De var ljusspridare, det var det som var det viktiga. Varje litet barn var ljusspridare.

Inga värre olyckor inträffade någonsin – trots att det en gång hände att en tärna svimmade under generalrepetitionen. Ett år, då Templets egen lucia hade ett huvud som var lite för litet för luciakronan, var olyckan nästan framme.

– När det är som högtidligast och vi står och sjunger ser jag på hennes min att nu är något obekvämt. Och så börjar jag se kronan glida ner. Glida och glida och glida. Skulle den ha fallit ändå ner hade hon ju haft de brinnande ljusen vid sitt hår. Jag stod vid pianot,

OCKSÅ I år har Margareta Silander några turer vid Frälsningsarméns julgryta. Frälsningsarmén är en organisation med många frivilliga.
– Pengarna går därför nästan oavkortat till fattiga barnfamiljer i Finland. FOTO: SOFIA TORVALDS

stegade fram till henne, lyfte av kronan och släckte ljusen. Just då spelades luciamelodin och Hufvudstadsbladets lucia skred in. Så alla trodde ju att det ingick i programmet, att vår lucia liksom överlät luciakronan till den andra!

Ville göra det vackert

Också för Margareta Silander själv har festen varit viktig.

– Också när jag själv kände mig trött så blev jag glad när jag började ringa runt och fick höra att mitt samtal var väntat, att många ville vara med. Så jag ser med stor tacksamhet tillbaka på det. Jag tror och hoppas att de som var ljusspridare då är det än idag. Jag kände att vi ordnade festen för att visa hur mycket vi tycker om dem som kommer, vi högaktar dem, och därför vill vi göra det vackert.

LUCIAMINNE
SOIA TORVALDS

Vilda tärnan

JAG ÄR DEN vilda tärnans mamma. Jag har bara ett försvar: Hon betedde sig väl under generalrepetitionen. Mycket väl. Jag borde inte ha gett henne choklad innan, det var ett misstag jag inte kommer att göra om.

Väl nere vid trapporna väntar vi på att ljusen ska slockna. Finlands lucia har anlänt och blickar vänligt ner mot de små telsingarna. Vilda tärnan vill inte ha glitter i håret. Storasyster har hela kvällen kastat lidande blickar mot den yngre som hon just nu mot sin vilja är släkt med.

Frälsningsarméns julfest har blivit en fin tradition för de två tärnorna och deras mor. I år sitter många släktingar bänkade i publiken. Det börjar bra, de små tärnorna skriker snabbt och målmedvetet runt salen och lyckas ta sig upp på scenen trots de höga trappstegen. Programmet börjar.

Den vilda tärnan sjunger inte. Men hon står stilla och håller sin tärneklänning i ett stadigt grepp så att de röda strumpbyxorna syns. Varför klädde du inte henne i vitt? väser mormor i stolen bredvid min.

Den vilda tärnan tröttnar snart på att stirra ut över publiken. Hon börjar dra i glitterbanden runt midjan. Den andra lilla tärnan börjar genast dra i sitt glitterband. Sedan börjar den vilda tärnan slita sitt glitterband i små stycken. Hon slänger glitterstumparna på scenen framför sig och böjer sig ner för att plocka upp dem tillsammans med den andra lilla tärnan. Sedan börjar hon krafsa sig i håret. Hårglittret rutschar ner och fastnar i nacken. Där hänger det medan släkten på första raden frissar hysteriskt.

Slutligen faller glittret på golvet och den andra lilla tärnan försöker hjälpa det på plats igen. Det går inte. Den vilda tärnan är alldeles för vild. Då Finlands lucia sjunger solo sitter den vilda tärnan på scenen vid lucias fötter och gymnastiserar med benen. Det ser ut som något slags magmuskelövningar, hon sträcker benen rakt upp och gungar bakåt, sedan framåt igen. Jag, den vilda tärnans svettiga mor, försöker desperat få ögonkontakt med ungen. Det går inte. Jag kastar menande blickar på storasyster, som står snett ovanför den vilda tärnan och betar sig som en riktig tärna. Men hon har en vers att läsa och i hennes blick läser jag att hon tvär sina händer.

De sista minuterna är en mar-dröm. Hon gymnastiserar. Lucias röda skärp hänger alldeles bredvid henne. Tänk om hon griper tag i det och använder det som lian?

De små tärnorna rundar salen i racerfart och jag dirigerar dem lättad ner i trappan. Hela kvällen presenterar jag mig som den vilda tärnans mamma. Det är en liten tröst att luciamamman skrattade så att hon fick ont i magen.

Kolumnen har ingått i Kyrkpressen nr 51–52/2002.

Sankte Per hejdade en man vid himelporten. – Du har tyvärr jingigt allt för mycket för att komma in här, varpå mannen replikerade: – Var inte så hård. Kom ihåg att du själv var fiskare en gång.